

ТЕМИТЕ В МЕДИИТЕ - 28.12.2023 11:17
Изготвил Васил ЧОБАНОВ- пресслужба БТПП

БТПП

Заглавие: **Бургаската търговско промишлена палата участва на международно изложение в Турция**

Дата: 26.12.2023 13:42
Медия: **Черноморски Фар**

През декември делегация от Бургаската търговско промишлена палата бе официален гост на Международно изложение за хранителни стоки и селскостопанска техника в Къркларели, Турция.

Изложението, на което бяха представени повече от 160 фирми, се провежда за трети пореден път и събира на едно място производители на мляко и млечни продукти, вино, шара, месни изделия , мед, плодове и зеленчуци, подправки, сладкарски изделия и др. и производители на техника за селското стопанство от региона на Къркларели.

Домакин и организатор на изложението бе Стоковата борса на турския град, с която Бургаската палата има подписано споразумение за сътрудничество и много общи проекти и инициативи.

Бургаската палата участва със свой собствен щанд, на който бяха представени и Община Бургас, Индустриален и логистичен парк Бургас и фирма Явлена недвижими имоти. С отделни щандове участие взеха фирма ЕТ "ЦВЕТЕЛИНА 93" – производител на стелажи, щандове и конструкции за излагане на стоки, "КОСТОВИ ГРУП" ЕООД – производител на собствена марка бисквити ПЕНИНО, торти и сладкарски изделия и фирма "КОМЕТА-Е" ЕООД – с конфектур от плодове – собствено производство.

Гости на изложението бяха още представители на Косово, Северна Македония, Молдова и Сърбия.

През цялото време българските щандове се радваха на изключително голям интерес, както от страна на посетителите, така и от страна официалните представители на местната власт, депутати и медии.

Бъдещите инициативи между Бургаската палата и Стоковата борса на Къркларели включват съвместни участия в изложения в Косово и Северна Македония, където ще бъдат популяризирани български компании, дейността на Палатата, както и потенциала на Община Бургас за развитие на съвместен бизнес и инвестиции.

БИЗНЕС, ДАНЪЦИ, ИНОВАЦИИ

Заглавие: **Черногледите прогнози за България не отговарят на фактите: Рекорден ръст на инвестициите за последните 10 месеца**

Дата: 28.12.2023 10:31
Медия: **БГ вест**

Булфотото

Българската икономика се развива добре, в момента виждаме рекорден ръст на преките чуждестранни инвестиции. Това заяви министърът на икономиката Богдан Богданов.

"Близо 7 млрд. лева са инвестициите за първите 10 месеца на годината.

Това е над 50% повече, сравнено със същия период на 2022 г.", заяви Богданов. Той коментира и инвестиционно намерение за производство на части за електроавтомобили в размер на 600 млн. лева, което се очаква да бъде реализирано през 2024 г. "Отчитаме конкретните параметри, терените, на които може да се осъществи", заяви

министърът, цитира Нова тв.

Богданов отчете, че през последния месец са одобрени още 6 приоритетни проекта, 4 от които в Северна България. "Имаме инвестиции в Плевен, Разград, Шумен, Търговище, приоритетни проекти от над 100 млн. лв. Това са инвеститори, които вече са в България и развиват своя бизнес успешно", заяви Богданов.

По думите на министъра България ще предоставя помощ за инвестиционни проекти до максимално разрешените прагове от страна на ЕК – процент на базата на размера на капиталовите разходи. "В зависимост от региона – между 30% и 60% държавата би могла да предостави помощ, за да покрие капиталовите си разходи съответният инвеститор", каза Богданов, цитиран от NOVA.

Според министъра България е конкурентоспособна, въпреки липсата на работна ръка. Затова в тази насока е улеснен достъпът до пазара на труда на граждани от трети страни. "40-50% от тези кадри започват работа тук и в последствие отиват да работят в друга държава от ЕС, това е проблем на нашето законодателство, което трябва да променим", заяви Богданов.

Той акцентира, че около 100 000 души могат да бъдат директно ангажирани в България. В дългосрочен план доходите трябва да се повишават, за да могат българите да се връщат в страната и да работят тук, коментира министърът. По думите му България е една от първите страни по ръст на доходите. Целта е плавен спад на инфлацията, каза Богданов.

Министърът заяви, че има нанесени щети от 1 млн. лв. на "Ел Би Булгарикум" заради неправилно ценообразуване на продукти. "Виждаме продукти, които са продавани под себестойност, на договори, които са сключвани с определени хранителни вериги, което е доста притеснително", заяви министърът.

Заглавие: **Министърът на икономиката за Шенген: Тук не е въпрос на преговори, а да знаем точната дата**

Дата: 28.12.2023 10:03

Медия: **Телевизия Евроком**

Разговорите продължават до последния момент. България има ясна позиция, че трябва да има ясна дата, на която с Румъния ще се присъединим към Шенген - първоначално въздушен и морски, и какви са условията, при които ще се присъединим пълноправно със сухопътните си граници.

Това коментира министърът на икономиката Богдан Богданов в ефира на Нова. Повод за изказването му е съобщение на сайта на румънското министерство на вътрешните работи, което е публикувало информация, че на 23 декември е било постигнато политическо споразумение с Австрия за това България и Румъния да влязат в Шенген с въздушни и морски граници от март 2024г.

"Ние сме изпълнили всички условия и тук не е въпрос на преговори, а да знаем точната дата. Обсъждаме в момента точните условия, при които България и Румъния ще се присъединят към Шенген със сухопътните си граници", заяви министър Богданов. По думите му Шенген е ключов приоритет за правителството и няма място за отлагане. "България ще стане част от Шенген, защото е изпълнила всички критерии. Трябва да се отчете всичко, постигнато от правителството за тези месеци", коментира той. "Най-добрият вариант за България е да имаме едно гласуване сега, с много ясни условия", допълни той.

Ресорният министър заяви, че икономиката ни се развива добре, въпреки предизвикателствата, през които трябва да минава. "В момента виждаме рекорден ръст на преките чужди инвестиции. Близо 7 млрд. лв. са инвестициите за първите 10 месеца на годината, Това е с над 50% в сравнение със същия период на 2022 г.", съобщи Богданов. Той добави, че се чака инвестиция за 600 млн. евро. "Ще се произвеждат компоненти за електромобили", каза той, но отказа да разкрие повече подробности.

Според него проблемът с работната ръка не е изолиран за България. "Но е ключов и един от основните рискове за растеж на бизнеса. Затова бе улеснен достъпът до пазара на труда у нас за кадри от трети страни", обясни министърът. "Въпросът е как да ги задържаме, защото 40-50% от тези кадри влизат тук, но впоследствие отиват да работят в друга страна от ЕС", обясни Богданов.

Снимка: БГНЕС

Заглавие: **Азербайджан е готов да купи "Лукойл"**

Дата: 26.12.2023 14:08

СОКАР има възможности, но няма конкретно предложение, което може да се разглежда, обяви посланикът на страната у нас Хюсейн Хюсейнов

Азербайджан е отворен да обмисли придобиването на петролната рафинерия "Лукойл Нефтохим Бургас" в България, ако бъде представена конкретна оферта, каквато до момента не е направена, каза посланикът на Азербайджан в България Хюсейн Хюсейнов в интервю за "Евроюз България". В последните два дни изказването му е цитирано в редица азербайджански, руски и украински медии.

В края на април в София беше открит офис на държавната петролна компания на Азербайджан SOCAR – изцяло държавна национална нефтена и газова компания със седалище в Баку.

"Ако бъде изпратено предложение за придобиване на бургаската рафинерия, СОКАР и държавата ще разгледат това предложение. СОКАР има възможности, но няма конкретно предложение, което може да се разглежда. Трябва да има конкретно предложение от София с условия, да ги разгледаме, за да може и ние да направим предложение", каза в интервюто за "Евроюз България" посланикът на Азербайджан Хюсейн Хюсейнов.

През септември 2023 г. българският парламент одобри постепенно спиране на вноса на руски петрол. Въпреки че България и няколко други страни от ЕС получиха дерогация от забраната за внос на руски петрол до края на 2024 г., депутатите гласуваха да се ограничи използването на суровини от Русия в рафинерията на "Лукойл" до 80% до края на 2023 г., преди напълно да бъде спряно през октомври 2024 г.

България въведе 60% данък върху печалбите за бургаската рафинерия, като ставката ще бъде намалена на 15% едва след продажбата на актива. В средата на октомври Асен Василев разкри, че "Лукойл Нефтохим" е в процес на продажба на най-голямата си рафинерия в Югоизточна Европа – тази в Бургас.

Заводът изисква инвестиция от 500 милиона евро в модернизация, за да преработва по-леки неруски сортове.

Заглавие: **Бизнес, финанси, технологии: Шест прогнози за водещите сектори през 2024 г.**

Дата: 26.12.2023 08:52

Медия: **Profit**

Световният бизнес, икономиката и технологиите преживяха бурни периоди и сътресения през изминалите 12 месеца.

Илон Мъск прекръсти Twitter на X – потребителите не останаха очаровани от това. Сам Алтман беше уволнен от OpenAI... и след това отново нает.

Сам Банкман-Фрийд беше признат за виновен по обвиненията в измами. А Тейлър Суифт и Бионсе буквално предизвикаха земетресения в развлекателната индустрия с успеха на турнетата си.

В сферата на финансите, Джером Пауъл впрегна всичките си усилия да обуздае инфлацията с повишение на лихвените проценти. В резултат, тя започна да се охлажда, след като миналата година достигна 40-годишен връх.

Компаниите продължиха да наемат служители, а потребителите – да харчат.

Какво ни очаква в бъдеще не може да се твърди със сигурност, но CNN публикува прогнозите на водещи експерти по отношение на икономиката, изкуствения интелект и бизнеса за 2024 г.

Инвестициите с поглед в дългосрочна перспектива

Марк Занди е главен икономист на Moody's Analytics.

Възвръщаемостта за 2023 г., включваща увеличението на цените на акциите и дивидентите, е на път да достигне 15%. Това е дори по-добре, отколкото инвеститорите очакваха в началото на годината.

Но не разчитайте на подобни печалби през следващата година или по всяко време в обозримото бъдеще. Разумният планирач трябва да очаква печалби, съответстващи на дългосрочната историческа възвръщаемост, която е по-близо до половината от това, което виждаме в момента.

Икономиката избегна широко очакваната рецесия, а облекчението на инвеститорите води до повишаване на цените на акциите.

Преди една година консенсусът беше, че за да потисне болезнено високата инфлация, Федералният резерв ще трябва да повиши лихвените проценти, докато заетостта спадне, а безработицата нарасне.

Но това не се случи.

Вместо това, инфлацията отстъпи, тъй като отшумяха последиците от пандемията, включително смущенията във веригата на доставките и на пазара на труда, а влиянието на войната в Украйна върху цените на петрола и храните отслабна.

Фед спря да повишава лихвените проценти и щом политиките се уверят, че инфлацията се доближава до целта, ще започнат да я намаляват. Това ще бъде катализаторът за следващото значимо повишение на цените на акциите.

Цените могат да се повишат още повече, ако еуфорията около изкуствения интелект е по-скоро реална, отколкото самоцелна. Ще бъдат по-слаби, ако инфлацията се окаже по-упорита и отнеме повече време на Фед да намали лихвите или дори да принуди политиките да ги увеличат отново.

Тази повишена несигурност е аргумент за това да не се опитвате да определяте времето на инвестициите си в акции или да имате краткосрочен хоризонт. Най-добре е да се инвестира последователно с оглед на дългосрочната перспектива. И не очаквайте, че високата възвръщаемост от последната година ще продължи.

Силата на профсъюзите вдига заплатите

Дана Питърсън е главен икономист в The Conference Board.

Възстановяването на влиянието на профсъюзите в условията на свити пазари на труда може да запази заплатите високи през 2024 г.

Бързото нарастване на заплатите в условията на огромен недостиг на работна ръка бяха основните фактори, които стимулираха инфлацията в САЩ по време на пандемията.

Тъй като работниците напуснаха нископлатени места заради по-доходоносни, а предприятията увеличаваха възнагражденията, за да привлекат и задържат кадрите си, заплатите нараснаха до нива, невиджани от десетилетия.

Това спомогна за увеличаване на потребителските разходи, които допълнително стимулираха инфлацията. Федералният резерв реагира с поредица от повишения на лихвените проценти, които доведоха до 22-годишен връх.

След пандемията охлаждането на търсенето на работна ръка от страна на бизнеса спомогна за раздуването на балона на заплатите.

Продължаващият недостиг на работници се дължи на ограниченията в предлагането на работна ръка, причинени от нарастващото пенсиониране на бейби бумърите и ниската раждаемост. Профсъюзите могат да договорят по-добри пакети от компенсации, когато наличността на квалифицирани работници е малка. По-високите заплати повишават производствените разходи на компаниите, които прехвърлят тази тежест върху клиентите.

Тъй като пенсионирането ще продължи, недостигът на работна ръка и съпътстващите го по-високи заплати вероятно ще се запазят.

Има ли рецесия на хоризонта

Дезмънд Лахман е старши научен сътрудник в American Enterprise Institute. Бил е заместник-директор в отдела за развитие и преглед на политиката на Международния валутен фонд и главен икономически стратег за развиващите се пазари в Salomon Smith Barney.

През 2008 г. Федералният резерв беше изненадан от кризата с високорисковите ипотечни кредити и срива на жилищния пазар, които предизвикаха Голямата рецесия.

Днес Фед изглежда прави подобна грешка.

Той продължава да настоява за необходимостта от високи лихвени проценти за по-дълго време, за да се пребори инфлацията, дори в момент, когато има ясни признаци за сериозни проблеми в сектора на търговските недвижими имоти. Твърде вероятно е тези проблеми да доведат до вълна от фалити на регионални банки до средата на 2024 г., което може да ускори нова икономическа рецесия.

Пандемията промени трайно навиците за работа и пазаруване; работодателите вече не вярват, че служителите трябва да работят от офиса на пълен работен ден и хората вече не трябва да пазаруват в моловете. В резултат на това делът на незаетите офис площи в национален мащаб нарасна до над 16% - ниво, което надхвърля пика от 2008 г. Това, заедно с високите лихвени проценти, затруднява строителните предприемачи да разсрочат заемите

за недвижими имоти на стойност 1,5 трлн. долара, чийто падеж настъпва през следващите няколко години.

През 2023 г. имахме регионална банкова криза, в центъра на която бяха Silicon Valley Bank и First Republic Bank.

Догодина вълна от неизплатени заеми за търговски имоти има потенциала да доведе до фалит на много регионални банки, като по този начин ускори икономическата рецесия.

Когато това се случи, Фед ще бъде принуден да направи рязък завой, за да подкрепи разклатената икономика. Той ще направи това, като намали лихвените проценти и премине от политика на затягане към политика на облекчаване.

По-високи печалби на Уолстрийт

Савита Субраманиян е ръководител на отдел "Американски акции и количествени стратегии" в BofA Securities.

Въпреки устойчивата американска икономика, тази година корпоративните печалби бяха в рецесия, като от края на 2022 г. насам отбелязаха три поредни тримесечия на отрицателен растеж.

Мечите инвеститори посочват като причини слабото търсене, отслабващата ценова мощ, все още високите заплати, бързото повишаване на лихвените проценти и охлаждането на икономиката.

Но от BofA Global Research са по-обнадеждени.

През третото тримесечие на тази година печалбите на компаниите от S&P 500 започнаха да се възстановяват и се очаква продължителен ръст на печалбите през 2024 г.

Защо? Като начало, проучване сред техните анализатори разкрива широки очаквания: забавяне, но не и намаляване на цените, по-високи маржове, когато продължаващата инфлация на заплатите се компенсира от повишаване на производителността и намаляване на разходите в други области.

Освен това корпоративната Америка се адаптира, като намали разходите си и се възползва от ниските лихвени проценти през последното десетилетие, за да фиксира дългосрочен дълг с атрактивни лихви.

През следващата година се очаква среден до висок едноцифрен ръст на печалбите на големите публични компании в САЩ въпреки потенциалното икономическо забавяне.

Обикновено ръстът на печалбите се понижава успоредно с ръста на БВП (плюс-минус няколко месеца), който икономистите на BofA очакват да се забави през следващата година, но има и изключения.

Стабилизирането на потреблението на стоки и забавянето на потреблението на услуги след масовото преминаване от стоки към услуги след пандемията може да доведе до това, че корпоративните печалби да изпреварят растежа на БВП догодина.

AI – още по-голямо влияние и нови рискове

Джони К. Тейлър-младши е президент и главен изпълнителен директор на SHRM и автор на книгата "Reset: Ръководство за лидери за работа в епохата на сътресенията."

С навлизането в 2024 г. бизнес пейзажът претърпява сеизмична промяна, предизвикана от конвергенцията на изкуствения интелект и необходимостта от устойчива глобална работна сила.

AI се превръща от изследователска технология в основен двигател на бизнеса в критичен момент. Плаващите нива на производителност, недостигът на работна ръка и ръстът на заплатите допринасят за нестабилен пазар на труда, което води до икономическа несигурност.

Използването на изкуствен интелект може да освободи време и енергия на служителите, за да се концентрират върху по-ценни задачи, което ще бъде от решаващо значение през следващата година, тъй като работодателите се стремят да увеличат производителността, без да ескалират относителните разходи за труд.

От първостепенно значение за компаниите обаче ще бъде да намалят рисковете, свързани с внедряването и експлоатацията на AI.

Дори с всички обещания, които дава, той може да наследи съществуващи предразсъдъци, да застраши патентовани данни или да продължи да разпространява цифровото разделение, ако не се използва правилно. Компаниите, които внедряват AI на работните си места, трябва да въведат стабилни етични рамки, гарантиращи прозрачност, отчетност и справедливост на системите за AI. Ще бъде наложително да създадат приобщаващи работни места, където хората се чувстват принадлежни - а това започва с насърчаване на взаимното уважение във всички области.

Изграждането на глобално устойчива и приобщаваща работна сила, оборудвана с иновативни стратегии за изкуствен интелект, ще даде възможност на компаниите да се справят успешно с предизвикателствата и несигурността на следващата година.

Тези, които не използват AI, ще изостанат

Даниел Лина-младши е старши преподавател в Северозападния университет в Правния факултет и в Катедрата по компютърни науки на инженерния факултет. Преди това е бил съдружник в голяма адвокатска кантора и разработчик, ИТ мениджър и консултант.

През 2024 г. организациите и хората ще научат още повече как най-добре да използват възможности на AI.

Инструментите с общо предназначение като ChatGPT ще допълнят много задачи и ще подобрят ефективността.

Но най-значителните постижения ще дойдат от експертите в областта, които проектират и разработват системи с AI, насочени към конкретни проблеми.

Например правните експерти разработват системи, които дават насоки на предприятия и физически лица за конкретни правни предизвикателства, като договори и спорове.

Предприятията ще бъдат изправени пред огромен натиск да приемат инструменти на AI, за да не изостават от конкурентите си. Но простото приемане и използване няма да е достатъчно в дългосрочен план.

Предприятията ще трябва да инвестират в изследвания и разработки сега, за да започнат процес на трансформиране на своите продукти и услуги, или рискуват да изостанат, когато пазарът им се промени драстично в бъдеще.

Компаниите няма да се отличават по технологиите, които използват, а по това как проектират и използват стратегически системите за AI, за да засилят силните си страни и да уловят възможностите на своите пазари.

Най-успешните организации ще обучат и ще дадат възможност на всички служители да използват AI, а няма да го ограничат до избрани, които предварително са определени да се възползват от него.

AI ще помага за бързото обработване на имейли и изготвяне на отговори. Лицата, които ще извлекат най-голяма полза, ще бъдат тези, които инвестират в обучение, като се възползват от безплатното и евтино онлайн обучение, за да научат как работят с AI на функционално ниво.

Много от тези прогнози са лесни, защото това са цели и задачи, които организациите и хората трябва да решат и да направят. От тях зависи да ги осъществят през 2024 г.

Заглавие: **Азербайджан може да закупи Лукойл Нефтохим в Бургас при оферта**

Дата: 27.12.2023 10:31

Медия: **Скандал**

Баку е готов да разгледа възможността за закупуване на нефтената рафинерия "Лукойл Нефтохим" в Бургас, ако получи конкретно предложение, пишат редица азерски, руски и украински медии.

През септември 2023 г. българският парламент одобри постепенното спиране на вноса на руски петрол. Въпреки че България и няколко други държави от Европейския съюз (ЕС) получиха изключение от забраната за внос на руски петрол до края на 2024 г., депутатите гласуваха за ограничаване на използването на суровини от Русия в рафинерията на "Лукойл" до 80% до края на 2023 г. и за пълния му отказ до октомври 2024 г.

Впоследствие България въведе 60% данък върху печалбата за рафинерията в Бургас, като ставката трябваше да се намали до 15% едва след продажбата на актива. Заводът се нуждае от инвестиция в размер на 500 млн. евро за модернизация, за да може да преработва по-леки неруски сортове петрол.

"Ако бъде направено предложение за закупуване на петролната рафинерия в Бургас, SOCAR (Държавната петролна компания на Азербайджан) и нашето правителство са готови да го разгледат", заяви посланикът на Азербайджан в България Хюсеин Хюсеинов пред "Евронюз България".

Дипломатът допълни, че за обсъждане по същество трябва да има конкретно предложение, "каквото засега няма". Тази година през април азерската държавна петролна компания SOCAR откри офис в София, припомня БГНЕС.

В средата на октомври търговската структура на "Лукойл" Litasco SA, която е основен акционер в "Лукойл Нефтохим", заяви, че не е получавала оферти за продажба на рафинерията. В началото на декември "Лукойл" заяви, че ще преразгледа стратегията си за активите си в България. Причината е промяната в условията на осъществяване на работата на територията на страната. Сред опциите, пред които е изправена компанията, е продажбата на бизнеса.

Заглавие: **Икономически център "Козлодуй": Всичко е енергетика**

Дата: 24.12.2023 11:33

Медия: [Kmeta.bg](https://www.kmeta.bg)

Център "Козлодуй" има развита и високопроизводителна икономика, доминирана изключително от ядрената електроцентрала в ядрото. Извън него основна роля играе селското стопанство. Чуждестранни инвестиции почти отсъстват, а общата инвестиционна активност е слаба. Пазарът на труда се характеризира с висока и трайна безработица и ниска заетост, но заплатите са високи благодарение на енергетиката. Център "Козлодуй" има подчертано негативна образователна структура с висок дял на населението с основно и по-ниско образование. Демографската динамика също е неблагоприятна, като населението се топи бързо, най-вече под влияние на много ниския естествен прираст.

Състав и трудова миграция

Център "Козлодуй" е съставен от община Козлодуй като ядро и съседните общини Хайредин, Мизия, Оряхово и Вълчедръм като негова периферия. Спрямо предишното издание на изследването (2017 г.) центърът се е разширил с присъединяването на Вълчедръм. Ежедневната трудова миграция от четирите общини към ядрото надхвърля 1000 души, като най-много са от община Мизия – почти 600 души, или 33% от всички заети в нея. Потенциалът за бъдещо разширение на центъра изглежда малък, като извън тези общини най-висок дял приходящи работници в Козлодуй има от Бяла Слатина – 3,8% от всички заети в нея.

Икономика и инвестиции

През 2021 г. произведената продукция на икономически център "Козлодуй" достига 3,2 млрд. лв., или 72,9 хил. лв. на човек от населението – най-високата стойност на този показател в цялата страна. Това отразява най-вече нетипичната структура на местната икономика, в която почти цялата добавена стойност се създава от производството на електроенергия в АЕЦ "Козлодуй". Извън ядрото най-голямата периферна икономика е тази на Вълчедръм, като и в четирите общини водещият отрасъл е селското стопанство, което създава повече от половината добавена стойност. Извън ядрената централа, която през 2021 г. има 3,7 хил. работници и 2,7 млрд. лв. приходи, и свързаната с нея "Атоменергоремонт", която наема други 814 души, по-големи работодатели са многопрофилната болница в град Козлодуй, както и няколко индустриални предприятия и земеделски производители.

На територията на икономическия център практически отсъстват чуждестранни инвестиции според неконфиденциалните данни на НСИ. Инвестиционната активност през 2021 г. също е относително слаба, като общите разходи за придобиване на ДМА през годината са 82 млн. лв. – най-ниската стойност сред 16-те икономически центъра на страната. Разходите за машини, земя и сгради са разпределени относително равномерно, като 31 млн. лв. са реализирани в община Козлодуй, 26 млн. лв. – във Вълчедръм, 11,5 млн. лв. – в Мизия, 10,3 млн. лв. – в Оряхово. Извън ядрото на икономическия център почти всички инвестиции са съсредоточени в селскостопанския сектор. Център "Козлодуй" има най-ниските приходи от износ на нефинансовия сектор през 2021 г. – 36,4 млн. лв. Това обаче не включва произведената от АЕЦ "Козлодуй" електроенергия, изнесена от страната – ако ядрената централа беше включена в сметките, най-вероятно центърът щеше да е сред лидерите по износ.

Пазар на труда

На фона на бързото възстановяване във всички останали центрове общините в състава на "Козлодуй" остават с много висока безработица през 2022 г. Средната за центъра стойност е 18,7% от населението на 15–64-годишна възраст. В община Козлодуй делът на безработните е 9%, но в Хайредин достига 1/3 от трудоспособните, а във Вълчедръм надхвърля 30%. Проблемите с безработицата видимо са структурни, тъй като повечето безработни са в групата на трайно безработните, с регистрации в бюрата по труда над една година – в Хайредин те са 19% от трудоспособното население, във Вълчедръм – 16%, в община Козлодуй – 3,5%. Центърът има и значителни проблеми с младежката безработица, като делът на безработните сред населението на възраст под 29 години надхвърля 10% в повечето общини.

Същевременно коефициентът на заетост е най-ниският сред икономическите центрове – 49% според данните от преброяването през 2021 г. Заетостта е значително по-ниска в периферните общини, като най-ниската стойност на показателя е във Вълчедръм – 38%, но дори в ядрото коефициентът не е особено висок – 58%. Повечето заети са съсредоточени в община Козлодуй – 7 хил. души, като водещият сектор е енергетиката, а в периферните общини основна роля играе селското стопанство. През последните 5 години местният пазар на труда се разраства, като броят на наетите е нараснал с 4,1% спрямо 2017 г.

Център "Козлодуй" бележи умерен ръст от 42% на средната заплата през последните 5 години – до 1693 лв. средно брутно на месец, като по този показател по-добре се представя единствено центърът около столицата. Чувствително по-високи са месечните заплати в община Козлодуй – 2682 лв. през 2021 г., едно от най-високите нива на заплащане на общинско равнище в страната.

Човешки ресурс и работна сила

В център "Козлодуй" се отчита най-бързият спад на населението сред 16-те икономически центъра в страната

между последните две преброявания (-20,5% в рамките на десетилетието). Той е и най-малкият по население център с 44 хил. жители, като 18 хил. от тях са в ядрото. Центърът е с относително нисък дял на хората в работоспособна възраст от 15 до 64 години – 61,4%, или 27 хил. души, като 12 хил. от тях са в община Козлодуй. На този фон показателите за застаряване не са особено неблагоприятни, особено в сравнение с други части на Северозападна България, като дялът на населението над 65-годишна възраст е 24%, но е чувствително по-висок в периферните общини.

Център "Козлодуй" е единият от двата в страната заедно със "Сливен-Ямбол", който губи население в резултат на миграционните процеси, като коефициентът на механичен прираст е -0,1% през 2022 г. На практика миграцията е относително балансирана, като някои общини (Оряхово, Мизия) нетно привличат население. Естественият прираст обаче е силно отрицателен, като балансът между смъртността и раждаемостта е -15,3% средно за центъра, малко по-висок в ядрото (-7,2%). Тези индикатори потвърждават сериозните демографски пречки пред по-нататъшното икономическо развитие на "Козлодуй", особено извън енергетиката.

Сходни предизвикателства поставя и образователната структура на центъра. Дялът на висшистите сред населението на възраст 7 и повече години е 16,7% – най-ниският сред центровете и равен с този на "Кърджали". Същевременно 1/3 от населението е с основно и по-ниско образование, а неграмотните според данните от преброяването през 2021 г. са 1,2%. Образователната структура на ядрото е малко по-благоприятна, но и там дялът на слабообразованите е висок, а в периферията дялът на висшистите е значително по-нисък от средния за центъра. Резултатите на учениците също не са особено окуражителни, като в центъра е отчетен най-ниският резултат на външното оценяване по математика след VII клас в страната, както и едни от най-ниските оценки на матурата по БЕЛ.

Източник: Институт за пазарна икономика

Съдържанието е извлечено от външен източник. Можете да прочетете пълния текст на новината ТУК.

Заглавие: **Министър Богданов: Инвестиция за над 600 млн. евро в автомобилната индустрия се очаква в началото на 2024 г. в България**

Дата: 28.12.2023 10:18

Медия: [Novinata.bg](https://www.novinata.bg)

Мащабна инвестиция за над 600 млн. евро от областта на производството на критични компоненти за автомобилната индустрия се очаква да бъде осъществена в началото на 2024 г. в България.

Към момента западноевропейският инвеститор, който има няколко производствени локации в Европа и опит в България, обмисля с държавата две възможности да ситуира производството си: в Северна България – около Русе, или в района на Стара Загора. Това съобщи в интервю за БТА министърът на икономиката и индустрията Богдан Богданов.

Министър Богданов изтъкна, че това е един от основните трендове в Европа и е свързан с развитието на електрическите автономни автомобили, а България се позиционира в този сектор, с тенденцията, според "Аутомотив Клъстер България", през следващата година приносът му в националната икономика да е между 10 и 12 на сто от БВП.

Министър Богданов уточни, че предстоящата в началото на следващата година инвестиция е само едно от няколко инвестиционни намерения за 2024 година, върху които се работи.

Инвестициите

Икономическият министър отчете отиващата си 2023 г. като успешна за България на фона на случващото се в Европа и с оглед на навлизането на икономиките на Германия и Австрия в рецесия и отбеляза, че за тази година брутният ни вътрешен продукт бележи ръст от близо 2 на сто, а преките чуждестранни инвестиции само за първите десет месеца на година отбелязват рекорд и достигат 3,4 млрд. евро, което е с близо 54 на сто повече спрямо същия период на 2022 г. Сред факторите за тази положителна тенденция икономическият министър откри нарастващото доверие на инвеститорите към бизнес климата в страната и подобряването на усещането им за предвидимост на действията на държавата. За този процес допринесе и наличието на редовен кабинет, твърдата му заявка България да се присъедини към Шенгенското пространство и еврозоната, стабилната финансова рамка. Фактор за подобряването на инвестиционния климат в страната е и приетият държавен бюджет за догодина, в който са предвидени значителни капиталови разходи в инфраструктурата, както и прозрачната политика, водена от кабинета, коментира министърът и отбеляза, че всичко това дава положителни сигнали на инвеститорите, че икономиката и финансовата ни система е стабилна.

По отношение на чуждестранните инвестиции през тази година министър Богданов отчете сред позитивните аспекти факта, че значителна част от печалбите на инвеститорите се реинвестират в държавата, което по думите му е ясен показател на възвръщащото се доверие към България. Министърът Богданов отбеляза, че

реинвестираната печалба за периода януари-октомври 2023 г. е близо 2,8 млрд. евро, като посочи, че спрямо същия период на 2022 г. това е ръст от около 1,4 млрд. евро. Новите инвестиции в България са основно в преработващата промишленост, значителен е ръстът на индустриалните инвестиции в Стара Загора, Русе, Шумен, Пловдив и др. – основно на западноевропейски компании – австрийски, германски и др.

Министър Богданов съобщи, че тази година основният поток от инвестиции в България са от Нидерландия, Белгия и Швейцария, като напомни и за последната обявена белгийска инвестиция в размер на 1,1 млрд. евро.

Държавните дружества

След започналата реформа в държавните дружества към икономическото министерство те вече са предали бизнес плановете си, имат изготвени ясни инвестиционни програми и финансови отчети. Повечето от тях са вече и с намален състав на бордовете, с редуцирани заплати на директорите и на бордовете, както и с ограничени представителни разходи. Имаме една значителна сума, която ще бъде спестена на държавата, посочи икономическият министър.

Богданов съобщи, че от 2024 г. ще се въведе нова по-ясна методика на формиране на възнаграждението на ръководствата на държавните дружества, която ще е обвързана с генерираните резултати на предприятията. Това се налага, защото не може да се сравнява едно дружество като ВМЗ например, което генерира между 600 и 700 млн. лева печалба и има няколко хиляди служители с Националната компания "Индустриални зони" (НКИЗ) например, която е под 10 млн. лева на година, обясни министър Богданов.

Като цяло държавните дружества изпращат 2023 г. с високи нива на обороти и на печалба, като лидер е ВМЗ – Сопот, чиито окончателни финансови резултати ще станат известни през януари, но очакванията на Министерството са за рекордни нива като производствен капацитет, а сключените договори осигуряват на дружеството хоризонт за работа. Обезпечили сме производството за следващите няколко години. Освен това дружеството има и няколко инвестиционни проекта, участие по европейската инициатива за повишаване на капацитета за производство на снаряди, както и възможности да разшири производството и да поеме нови поръчки по стандартите на НАТО, които ще обезпечат ВМЗ като капацитет за следващите поне 15 години, каза министърът.

Злоупотребите

Министерството води няколко дела във връзка със съмнения за злоупотреби при ремонтите на язовири, като разчетите са за щети за държавата от около 600 млн. лева. Министерството е сезирало съда, въпреки че прокуратурата е отказала да образува производство по темата с язовирите, независимо от това, че по случая са приложени доклади от Агенцията за държавна финансова инспекция и Сметната палата. Прокуратурата ще бъде сезирана и заради обоснованите предложения за умишлено ощетяване на "Ел Би Булгарикум" с близо 1,5 млн. лева. Дружеството е продавало под себестойност на продуктите, без аргументация. Проверките показаха, че дружеството явно е водено към фалит, каза министър Богданов, като уточни, че става дума за решения, взети в ущърб на дружество, в периода от края на 2022 г. до юли 2023 г. Вдигнахме производството на 100 процента капацитет, тъй като до лятото на 2023 г. предприятието е работило само на 60 процента. Пуснахме и публични конкурси за доставки на суровина и то от български производители. Ще стабилизираме финансовите резултати, каза министър Богданов.

По темата с правителствения комплекс, по който са похарчени над 86 млн. лева, без обществени поръчки и без финансова обосновка, като са преведени авансово, Богданов посочи, че са предприети действия от отказ от договора с изпълнителя. Там има развитие и държавата ще си върне една съществена част от средствата, като изрази очакване още януари да може да си получи от изпълнителя първоначално 46 млн. лева. Начисляваме и ежедневна лихва по закон, която се трупа на сумата, която не е възстановена. Имаме индикации, че тя ще ни бъде възстановена от компанията и Държавната консолидационна компания (ДКК) ще спре да погасява кредита, който е изтеглен от Българската банка за развитие и по който дължи лихви на година по 6-7 млн. лв., защото всичко това продължава да ощетява данъкоплатците, коментира министърът.

За делото за придобиване на вземания и дялови участия между ДКК ЕАД и търговско дружество "Кемира", което ведомството загуби заради липсващи документи и нищожен договор, министър Богданов напомни, че то се обжалва, но допълни, че не е оптимист държавата да бъде компенсирана за щетите от около 97 млн. лева, защото повечето от компаниите вече са в несъстоятелност и въпросните цесии не са реални. Виждаме едни куки дружества. Много е вероятно това да е поредната щета, нанесена върху ДКК, и това поставя въпроса дали това дружество – с този модел на работа и с тази структура, има бъдеще, с оглед нанесените щети, коментира министърът. Очакваме проверка на прокуратура за цесиите, които са се случили, защото те може да се окажат фиктивни, допълни той.

Бъдещето на ДКК

ДКК не е необходимо да остане в този си вид като структура, защото тя отваря врати за инхаус възлагания – основен механизъм, по който са били възлагани поръчките и генерирани загубите, коментира икономическият министър. Бъдещето на ДКК е под въпрос, но не може да се вземе прикързано решение, което да не е съобразено с необходимостта от запазването на всички работещи активи към ДКК, допълни Богданов. Трябва да запазим всички работещи активи като ВМЗ, а не те да продължат да покриват генерираните загуби, посочи

министърът.

Той изтъкна, че общият размер на щетите за ДКК възлиза на 700 млн. лева, генерирани основно за няколко месеца през 2018 г.

Кампанията "Достъпно за вас"

Министър Богданов отчете като успешна кампанията на ведомството за трайно намаляване на цените на хранителни стоки от първа необходимост. Започнахме с три икономически оператора и 200 обекта в страната, а сега те са вече над 450, като в последната седмица се включи още една голяма верига, каза министърът и отбеляза, че това означава, че кампанията вече е близо до повече граждани. Сред трайно ниските цени на стоки от малката потребителска кошница той посочи тези на олиото – между 2 и 2,30 лева, яйцата – около 38 стотинки, при захарта, ориза. Очаква се кампанията да продължи поне до май, но по думите на Богданов вече има индикации, че тя ще се запази и след това. Следващият етап на кампанията предвижда разработването на интерактивна карта, от която потребителите да откриват необходимия продукт в съответния най-близък магазин. На дневен ред остава и разширяването на инициативата, като има индикации, че от 2024 г. в кампанията на Министерството ще се включат и изделията от фармацията.

Цените на бензина и евентуалната продажба на рафинерията

Министър Богданов каза, че ако няма значителни сътресения на световните пазари, не се очаква да има скок на цената на бензина догодина. През октомври и ноември дори имаше намаление на цените, надеждата ни е този тренд да се запази и през следващата година, каза Богданов. Той напомни, че през последните месеци е разработен план и график във връзка с отпадането на дерогацията за руски петрол. Ние продължаваме разговори с европейските ни партньори, както по отношение на контрола на износа на нефтените продукти, защото България няма как сама да се справи с този процес, така и по отношение на бъдещите доставки на суровини за рафинерията, каза икономическият министър.

Той съобщи, че освен вече заявеното от "Лукойл" в медиите намерение да разговаря с потенциален купувач, подобно официализирано намерение не е било изпратено до правителството. По думите на икономическия министър обаче потенциален интерес към рафинерията не липсва. Важното обаче е държавата да има активна роля в процеса, за да може да защити този ключов за национална ни сигурност актив и той да не попадне в недоброръчени ръце, каза икономическият министър. Трябва да излезем от тази зависимост, която сме имали през последните 15 години, заяви Богданов.

Заглавие: **Черна гора въвежда безхартиена администрация**

Дата: 26.12.2023 11:06

Медия: **24 Часа**

Министърът на публичната администрация на Черна гора Мараш Дукай заяви, че създаването на нови електронни услуги за по-ефективни бизнес дейности е един от приоритетите на правителството, предаде черногорската агенция МИНА,

На традиционната годишна среща, която министър-председателят Милойко Спаич и министрите проведоха с черногорски предприемачи, домакин на която беше Търговската камара на Черна гора (РКСГ), Дукай изтъкна възможностите, достъпни за компаниите чрез програмата "Дигитална Европа", насочена към повишаване на конкурентоспособността на малките и средни предприятия.

Дукай добави, че сътрудничеството между публичната администрация и бизнеса е от ключово значение за успеха.

"Въвеждането на безхартиена администрация в работата на правителството, използването на електронни документи и надеждни услуги са сред приоритетите на Министерството на държавната администрация, което ще доведе до подобряване на бизнес средата", каза Дукай.

Според него правителството е показало отвореност към партньорства и приобщаване, като е включило представители на бизнес асоциации, информационните и комуникационните технологии, както и иновативни общности при изработването на стратегическите планове за цифровизация в рамките на правителствения координационен екип за цифрова трансформация.

Заглавие: **Смениха шефа на "Лукойл"**

Дата: 27.12.2023 11:46

Медия: [Petel.bg](#)

Кадър Булфотото

Инна Дарий е новият генерален директор на швейцарската компания Litasco SA, която е пряк собственик на "Лукойл" и основен акционер в "Лукойл Нефтохим" в Бургас, съобщават руските медии, предаде Днес.бг и БТА. Дарий заемаше поста финансов директор на компанията от ноември миналата година. Сега тя наследява Назим Сюлейманов.

Дариус е родена през 1984 г., завършва Московския държавен университет с приложна математика и започва кариерата си през 2005 г. в руския клон на банката ABN Amro. През май 2008 г. тя се присъединява към Royal Bank of Scotland (Москва) като старши анализатор, а през декември 2010 г. става старши сътрудник в Global Restructuring Group в RBS NV в Амстердам.

През април 2013 г. Дариус се присъединява към Litasco Group в централата в Женева като директор на търговското финансиране. През април 2015 г. е назначена за ръководител на групата.

Назначението идва в момент, когато Азербайджан изрази интерес към придобиване на бургаската рафинерия, веднага щом получи конкретно предложение.

Посланикът на Азербайджан в София Хюсеин Хюсеинов потвърди за намеренията на Баку. Дипломатът подчерта, че за обсъждане по същество трябва да има конкретно предложение, "каквото засега няма".

Тази година през април азерската държавна петролна компания SOCAR откри офис в София.

За реклама в "Петел" на цена от 60 лева без ДДС на ПР публикация пишете на info@petel.bg

Заглавие: **Електромобилите настъпват, а битката за зарядни станции тепърва ще се разгаря**

Дата: 27.12.2023 04:33

Медия: [Informiran.net](#)

През последните години електромобилите стават все по-популярни и постепенно изместват традиционните превозни средства с двигатели с вътрешно горене, както и преходните хибридни возила. До пълното им налагане за сметка на колите, с които сме свикнали, обаче има още време, а една от причините е липсата на достатъчно зарядни станции, особено такива за бързо зареждане, които да ни гарантират, че ще можем безпроблемно да стигнем от точка А до точка Б, ако разстоянието между тях е, например, 800 км, а пробегът на автомобила ни с едно зареждане е 500.

Експертите са на мнение, че битката за сдобиване с най-добрите локации за разполагане на бързи зарядни станции на публични места тепърва ще се разгаря, а наблюдателите прогнозираят вълна от консолидации в сектора с навлизането на все повече големи играчи и инвеститори, съобщава Ройтерс, цитирана от БТА.

Според анализатори към момента в света има около 900 компании, разработващи зарядни станции за електромобили, а по данни на "Пичбук" (PitchBook) секторът е привлякъл над 12 милиарда финансиране от дружества, опериращи с рисков капитал.

Зад много от компаниите за зарядни станции стоят големи инвеститори с дългосрочни цели, а се очаква навлизането и на още. Задаващата се забрана за производството, а впоследствие и за употребата на автомобили с вътрешно горене, прави електрическата мобилност все по-атрактивна за инфраструктурни инвеститори, като например британската "Инфракепитъл" (Infracapital), подразделение на "Ем енд Джи" (M&G), която още през 2021 г. набра 1,5 милиарда евро за изграждането на зарядни станции, или шведската И Кю Ти (EQT).

Корпорации от мащаба на "Фолксваген" (Volkswagen), Би Пи (BP) и Е.ОН (E.ON) инвестират сериозно в зарядния сектор като от 2017 г. досега са били регистрирани най-малко 85 сериозни придобивания.

А с навлизането на големите инвеститори ще се наложи все по-сериозна консолидация и "пейзажът на бързото зареждане ще се промени драстично", казва Майкъл Хюз, главен търговски директор на "Чарджпойнт" (ChargePoint) – един от най-големите доставчици на оборудване и софтуер за зареждане на електромобили.

Според Томи Ристимаки, главен изпълнителен директор на финландския производител на зарядни станции "Кемпауър" (Kempower), битката сега се води за земя. "Който се сдобие с най-добрите локации, ще си гарантира добри продажби през следващите години."

Компаниите за зарядни станции се оплакват, че бюрокрацията в Европа забавя експанзията, но при все това

секторът е смятан за перспективен от големи инфраструктурни инвеститори като "Инфракепитъл", която притежава норвежката "Ричардж" (Recharge) и е инвестирала в британската "Гридсърв" (Gridserve). "Ако са та точните места, дългосрочните инвестиции в зарядни компании имат сериозен смисъл", казва Кристоф Бордис, управляващ директор в "Инфракепитъл".

Във Великобритания, например, в момента има 30 оператори на бързи зарядни станции, като през ноември в сектора навлязоха две нови компании – австралийската "Джолт" (Jolt), подкрепена от инфраструктурния фонд на инвестиционния гигант "Блекрок" (Blackrock), и "Запгоу" (Zargo), получила 25 милиона паунда (31,4 милиона долара) от канадския пенсионен фонд "Оу Пи Тръст" (OPTrust).

"Запгоу" възнамерява да се развие в зле покрития откъм зарядни станции югозапад на Англия, като предлага на собствениците на локации дял от печалбата. Компанията планира да изгради 4000 зарядни точки до 2030 г., според главния й изпълнителен директор Стив Лейтън, който прогнозира, че до консолидация ще се стигне през втората половина на настоящото десетилетие.

В края на ноември Европейската комисия обяви амбициозни планове за подобряване на енергийната свързаност на Общността, което да помогне за разширяването на мрежата от зарядни станции за електромобили в рамките на следващите 18 месеца, припомня Ройтерс.

Бюрократията обаче си остава основна спънка. Източник от сектора разкрива, че строежът на една конкретна зарядна станция в Германия се е забавил с четири месеца заради защитата на едно единствено дърво, а на друг, разположен край натоварено шосе, са били нужни 10 месеца, за да получи положителна оценка за шум.

Макар и за изграждането на бърза или свръхбърза зарядна станция да са необходими едва 2-3 седмици, в Испания процесът като цяло протича за около година или дори две поради различни административни изисквания, разкриват от "Репсол" (Repsol). Компанията има амбицията да добави зарядни станции във всичките си 1600 бензиностанции в страната, но засега няма как да ги захрани.

Организацията на компаниите от сектора на електрическата мобилност "Чарджъп Юрп" (ChargeUp Europe) посочва, че макар и Еврокомисията да признава, че разрешителният режим е проблем, засега не е предложила решение. Очакванията са в рамките на следващите две години на страните членки да бъдат предложени конкретни за улесняване на изграждането на зарядни станции.

От групата посочват, че броят на електромобилите в Европа ще расте по-бързо от броя на зарядните станции, а това може да създава проблеми. Според генералния секретар на "Чардж Юрп" Люси Матера до 2030 г. електромобилите на Стария континент ще са се увеличили 10 пъти, а зарядните станции – девет.

В САЩ към момента "Тесла" (Tesla) е най-големият играч в сектора на зарядните станции, но в близко бъдеще в битката за територия ще се включат повечето вериги бензиностанции и големи магазини, смята Лорън Макдонълд, главен изпълнителен директор на базираната в Сан Франциско изследователска компания "И Ви адопшън" (EVAdoption). По думите му това би позволило броят на бързите зарядни станции в САЩ да се удвоят от едва 25 през 2022 г. до 52 през 2030 г.

Гиганти в търговията на дребно като "Уолмарт" (Walmart), "Съркъл кей" (Circle K) и "Пайлът къмпъни" (Pilot Company) ще променят пазара, инвестирайки сериозно в зарядни станции, смята Макдоналд. "Както при всеки друг бизнес, след стартъпите идват големите играчи и консолидират пазара. В края на десетилетието логата по зарядните станции ще бъдат съвсем различни".

Анализатори твърдят, че на поставена на добра локация зарядна станция са необходими четири години, за да стане печеливша, след като използването ѝ достигне 15 процента.

Според Хюз големите играчи ще започнат скоро да се оглеждат за нови места за зарядни станции извън съществуващите комплекси с по 20-30 точки, заобиколени от магазини. "Надпреварата за територия едва сега стартира, но ще е необходимо повече време от очакваното за намирането на точните места и изграждането на станции, които да отговорят на нуждите на следващото поколение бързо зареждане", посочва директорът в "Чарджпойнт".

Битката обещава да е гореща и собствениците на добри локации могат дори да избират на кого да предоставят места и терени.

Британската "Инставолт" (InstaVolt), собственост на И Кю Ти, например, е сключила сделка с "Макдоналдс" (McDonald's) за изграждане на зарядни станции в заведенията на веригата. Благодарение на "дълбоките джобове" на шведския инвеститор "Инставолт" се надява до 2030 г. да успее да разположи във Великобритания 10 000 зарядни точки, както и да пробие на пазарите в Ирландия, Испания и Португалия, казва главният й изпълнителен директор Ейдриън Кийн. Той прогнозира, че още догодина в сектора ще започне консолидация.

Подразделението за зарядни станции на комуналната компания "Енерги Баден Вюртемберг" (EnBW) вече разполага с 3500 точки в Германия, или около 20 на сто от пазара. То инвестира 200 милиона евро годишно, за да успее до 2030 г. да ги увеличи до 30 000, като разчита на местни служители в борбата за локации. Дружеството вече има сключени партньорства за изграждане на зарядна мрежа в Австрия, Чехия и Северна Италия, посочва вицепрезидентът по продажбите Ларс Валх. Макар и консолидацията вече да чука на вратата, все още има място

за много оператори, смята той.

Норвегия през настоящата година изпитва разнопосочна тенденция, заяви главният изпълнителен директор на "Ричардж" Хокон Вист. По думите му от една страна надпреварата между зарядните компании е добавила нови 2000 точки до общо 7200, а в същото време продажбите на електромобили до октомври са намалели с 2,7 на сто.

"Ричардж" владее около 20 на сто от пазара и е непосредствено след "Тесла". Вист е убеден, че някои компании ще разберат, че са твърде малки, за да задоволят нуждите на клиентите, и ще бъдат принудени да продадат бизнеса си. Други пък стартират нови компании с ясното съзнание, че ако не успеят да се разраснат, ще бъдат придобити от някой по-голям играч.

На този фон две страни в ЕС се открояват с големи инвестиции, насочени към изграждане на бързи зарядни станции – Франция, отделила за целта 200 милиона евро, и Дания с 9,15 милиона евро. Целта на Париж е до 2030 г. в страната да има 400 000 зарядни точки на обществени места, като поне 50 000 от тях да бъдат бързозарядни. В момента в страната има 1,6 милиона зарядни точки, но по-голямата част са частни или собственост на различни бизнеси, а едва 7 на сто са обществено достъпни.

Датските инвестиции пък са насочени към изграждането на 25 зарядни станции за тежки електромобили, като първата бърза зарядна станция за електрически камиони трябва да заработи през 2025 г. Тези станции трябва да бъдат разположени по основните магистрали в страната и трябва да разполагат със 175 зарядни точки и обща капацитет от 133 мегавата.

Европейското законодателство изисква страните членки да инсталират бързи зарядни станции с капацитет от поне 150 киловата за коли и ванове на всеки 60 километра по основните европейски транспортни коридори и на всеки 100 км извън тях. До края на 2027 г. към тях трябва да бъдат добавени и зарядни за камиони.

Плановете са прекрасни, остава да видим реализацията. Битката тепърва ще се разгаря.

Източник/ци: gong.bg, dir.bg

Заглавие: **Празничен подарък: по-евтин бензин и дизел**

Дата: 26.12.2023 22:32

Медия: Dotbg.bg

Азерската SOCAR би купила рафинерията на "Лукойл", ако получи оферта

Противно на прогнозите, че по Коледа и Нова година цените на горивата у нас ще поскъпнат, точно по празниците те паднаха до най-ниските си равнища от година и половина насам.

Досега по традиция в периоди на по-засилен трафик по пътищата около празници или по време на ваканции бензинът и дизелът поскъпват, но този път масовият А95 например поевтиня с няколко стотинки и средната му цена падна до 2,63 лв. Дизеловото гориво е само няколко стотинки по-скъпо – средно 2,68 лв. за литър.

Има и много на брой бензиностанции извън тези на големите вериги, в които

бензин А95 може да се налее и за 2,30 лв. за литър

Сегашното поевтиняване започна в началото на ноември, преди това горивата на вътрешния пазар бяха достигнали поредния си пик, например А95 струваше почти 2,90 лв. за литър и наскоро шефът на Българската петролна и газова асоциация Живоदार Терзиев прогнозира, че повишаването ще продължи до Нова година, а може би и след това.

Най-скъпи бяха обаче горивата в средата на миналата година. Бензинът беше достигнал 3,40 лв. за литър, но след като през август тогавашното правителство гласува по 25 ст. На литър отстъпка за колите, регистрирани в България, цените започнаха да вървят надолу.

За съжаление на ползващите автогаз и метан, цените на тези две горива не намаляват. В средата на декември автогазът поскъпна с още една стотинка и оттогава литър се продава средно за 1,25 лв. Метанът пък непосредствено преди почивните дни поскъпна с още 1 стотинка и в момента е средно 2,42 лв.

Случващото се става на фона на относително високи цени на петрола на международните пазари през цялата година. През лятото например нефтът беше стигнал почти до 100 долара за барел, но от септември насам той плавно поевтинява.

Почти от една година насам картелът ОПЕК се опитва да повиши цените на нефта на международните пазари,

като

намалява производството му

За тази цел организацията убеди и Русия, която не влиза в картела, да намали добива и да обяви по-ниски количества за първото тримесечие на 2024 г.

Въпреки това обаче цените на петрола не се увеличават и засега страните производителки, обединени в ОПЕК, губят от тази своя саможертва, написа в блога си икономистът Георги Ангелов. Техният пазарен дял се заема все повече от американски и други производители и

Саудитска Арабия вече е в рецесия

– трето поредно тримесечие тя отбелязва спад на икономиката. Според данните, които икономистът изнася, още от 2018 г. насам пазарните дялове на САЩ, Русия и ОПЕК на световния нефтен пазар се променят, като към момента САЩ имат 16% от пазара, Русия – 13%, а ОПЕК – 11%.

Основната причина според него е, че Китай, който е най-голямата световна икономика, зависеща от изкопаеми горива, е приел курс към ускорено електрифициране на превозните средства и към момента там 25% от продажбите на нови коли са електрически. Това създава дългосрочен проблем на страните- производителки на петрол, тъй като Китай е най-големият световен вносител на петрол, а няма свое собствено производство за разлика от САЩ, които

имат и дори изнасят нефт

Единственото, което прави краткосрочните прогнози за цените на горивата на българския пазар неясни, е съдбата на "Лукойл България". Ефектът от предсрочното прекратяване на дерогацията за руски петрол, а и планираната продажба на бургаската рафинерия предизвикват коренно противоположни коментари у специалистите – от поскъпване на горивата до тяхното поевтиняване.

Междувременно в интервю за телевизията "Евронюз България", излъчено на 26 декември, посланикът на Азербайджан в България Хюсейн Хюсейнов каза, че страната му е отворена

да обмисли придобиването на петролната рафинерия

"Лукойл Нефтохим Бургас" в България, ако бъде представена конкретна оферта, каквато до момента не е направена.

Става дума за държавната петролна и газова компания на Азербайджан SOCAR, която в края на април откри офис в София.

Заглавие: **Стефан Шоселов: Данъчната нестабилност отблъсква инвеститорите**

Дата: 27.12.2023 16:00

Медия: **Радио Стара загора**

Повишаването на корпоративния данък ще доведе до намаляване на икономическата активност на големите инвеститори и на представителите на IT сектора, прогнозира в ефира на Радио Стара Загора регионалният председател на Конфедерацията на работодателите и индустриалците Стефан Шоселов.

"Световната практика до момента е показала, че колкото са по-ниски данъците, толкова е по-голяма събираемостта. Същото е и с осигурителната тежест. Една ниска осигурителна тежест привлича инвеститори и изсветлява икономиката", припомни в предаването "Час пик: старозагорският бизнесмен.

Стефан Шоселов е категоричен, че трябва да се минимализира и административната намеса на държавата в икономиката. "Пазарът е този, който би трябвало да регулира икономиката. Важен е и гъвкавият трудов пазар, посочи той. Според него в България тенденцията вече е добра, тъй като тази година има почти двойно увеличение на приетите работници от други страни в сравнение с 2022 година. Той все пак подчерта, че наемането на такива работници не бива да става безразборно. Необходимо е те да бъдат приети след като добият познания по българския език и са наясно със законовите норми на страната.

Политическата и данъчна нестабилност, нереструктурираната съдебна система и проблемите в образованието са другите фактори, които се отразяват негативно върху икономиката в страната, отбеляза още Стефан Шоселов. Всичко това действа отблъскващо на потенциалните инвеститори, категорично не той. Още от анализа му на актуалната икономическата обстановка в света, страната и регион Стара Загора, както и прогнозата му за

следващата година чуйте в прикачения звуков файл.

Заглавие: **Проучване: Работещите дистанционно по-рядко получават повишения, но са по-щастливи**

Дата: 26.12.2023 13:43

Медия: **Бизнес новините**

Според скорошно проучване служителите плащат професионална цена за възможността да работят от дома си

Според проучването на Resume Builder, проведено през декември сред 1190 служители на пълен работен ден, вероятността служителите, работещи от разстояние, да получат повишения и повишения през 2023 г. е най-малка, пише Business Insider.

Проучването установи, че само 42% от анкетираните дистанционни служители са получили повишение през 2023 г., в сравнение с 55% от тези, които са постоянно в офиса. За сравнение, 54% от хибридните работници са получили повишение.

Що се отнася до повишенията, само 41% от дистанционните работници са получили повишение с 10% или повече, докато около 50% от служителите, които са изцяло в офиса, и хибридните служители са получили същото повишение.

Въпреки това работещите дистанционно служители изглежда са и по-щастливи.

Служителите, които са изцяло в офиса, съобщават за повече стрес и нещастие на работното място, като 11 % от служителите, които са изцяло в офиса, оценяват психичното си здраве като "лошо или ужасно" в сравнение с 8 % от дистанционните служители. Други 43 % от служителите, работещи изцяло в офиса, са заявили, че са "много стресирани", срещу 30 % от работещите от разстояние.

Може би не е изненадващо, че половината от служителите, работещи изцяло в офиса, заявиха, че ще търсят нова работа през следващата година, докато малко повече от една трета от работещите от разстояние заявиха, че ще направят същото.

Компаниите се борят с това как да управляват работата от разстояние след пандемията Covid-19. Технологичният гигант Amazon, например, стига дотам, че уволнява служители, които не се връщат в офиса поне три пъти седмично.

"Откакто се разпространи работата от разстояние, мениджърите се сблъскват и все още често се сблъскват с проблема как да управляват тази нова работна сила", казва Стейси Халер, главен кариерен консултант в Resume Builder. Тя съветва работещите от разстояние да бъдат по-активни и да предприемат стъпки, като например да планират редовни срещи с мениджърите си, за да подобрят перспективите си за повишение и заплата.

Заглавие: **Богдан Богданов: Рекорден ръст на преките чуждестранни инвестиции**

Дата: 28.12.2023 10:04

Медия: **Факти**

През последния месец са одобрени 6 приоритетни проекта, заяви министърът на икономиката

Българската икономика се развива добре, в момента виждаме рекорден ръст на преките чуждестранни инвестиции. Това заяви в "Здравей, България" по "Нова телевизия" министърът на икономиката Богдан Богданов.

"Близо 7 млрд. лева са инвестициите за първите 10 месеца на годината. Това е над 50% повече, сравнено със същия период на 2022 г.", заяви Богданов. Той коментира и инвестиционно намерение за производство на части за електроавтомобили в размер на 600 млн. лева, което се очаква да бъде реализирано през 2024 г. "Отчитаме конкретните параметри, терените, на които може да се осъществи", заяви министърът.

Богданов отчете, че през последния месец са одобрени още 6 приоритетни проекта, 4 от които в Северна България. "Имаме инвестиции в Плевен, Разград, Шумен, Търговище, приоритетни проекти от над 100 млн. лв. Това са инвеститори, които вече са в България и развиват своя бизнес успешно", заяви Богданов.

По думите на министъра България ще предоставя помощ за инвестиционни проекти до максимално разрешените прагове от страна на ЕК – процент на базата на размера на капиталовите разходи. "В зависимост от региона – между 30% и 60% държавата би могла да предостави помощ, за да покрие капиталовите си разходи съответният инвеститор", каза Богданов.

Според министъра България е конкурентоспособна, въпреки липсата на работна ръка. Затова в тази насока е улеснен достъпът до пазара на труда на граждани от трети страни. "40-50% от тези кадри започват работа тук и в последствие отиват да работят в друга държава от ЕС, това е проблем на нашето законодателство, което трябва да променим", заяви Богданов.

Той акцентира, че около 100 000 души могат да бъдат директно ангажирани в България. В дългосрочен план доходите трябва да се повишават, за да могат българите да се връщат в страната и да работят тук, коментира министърът. По думите му България е една от първите страни по ръст на доходите. Целта е плавен спад на инфлацията, каза Богданов.

Министърът заяви, че има нанесени щети от 1 млн. лв. на "Ел Би Булгарикум" заради неправилно ценообразуване на продукти. "Виждаме продукти, които са продавани под себестойност, на договори, които са сключвани с определени хранителни вериги, което е доста притеснително", заяви министърът.

Заглавие: **Защо диверсификацията е ключова за успеха на индивидуалните инвеститори?**

Дата: 28.12.2023 09:55

Медия: [Money.bg](#)

Сигурно сте чували правилото - "не поставяй всички яйца в една кошница". Този принцип е залегнал и в основата на инвестирането и се нарича диверсификация. Всъщност, почти всеки финансов експерт ще препоръча на инвеститорите да диверсифицират портфейлите си, за да намалят специфичните рискове, свързани с концентрираните залози в отделни активи.

Но първо - какво е диверсификацията?

Диверсификацията е техника, която намалява риска, като разпределя инвестиции между различни финансови инструменти, индустрии и други категории. Тази техника има за цел да увеличи максимално възвръщаемостта, като инвестира в различни области, всяка от които може да реагира по различен начин на едно и също събитие.

Повечето инвестиционни специалисти са съгласни, че диверсификацията е най-важният компонент за постигане на дългосрочни финансови цели, като същевременно минимализира риска.

Различни видове риск

Инвеститорите се сблъскват с два основни вида риск. Първият е недиверсифицируем, което е известно още като системен или пазарен риск. Този вид риск може да се свърже с всяка компания. Честите причини са инфлацията, обменните курсове, политическата нестабилност, търговската война и движението на лихвените проценти.

Този вид риск не е специфичен за конкретна компания или отрасъл и не може да бъде премахнат или намален чрез диверсификация - това е просто риск, който инвеститорите трябва да предвидят и да са склонни да поемат. Защото, както всеки трябва да знае, преди да подходи към инвестиции на финансовите пазари, инвестициите са рискови и могат да донесат не само печалби, но и загуби на инвеститорите!

Систематичният риск засяга пазара в цялост, а не само един конкретен инвестиционен инструмент или индустрия.

Вторият вид риск е диверсифицируем. Той е известен още като несистематичен и е специфичен за конкретна компания, индустрия, пазар, икономика или държава. Може да бъде намален чрез диверсификация. Най-често срещаната опасност е финансовият риск. За да се избегне, е добре да се инвестира в различни активи, така че всички те да не бъдат засегнати по един и същи начин от пазарните събития.

Защо трябва да диверсифицирате?

Да речем, че имате портфолио само от акции на авиокомпаниите. Ако бъде обявено, че пилотите на авиокомпаниите стачкуват и всички полети са отменени, цените на акциите на авиокомпаниите ще спаднат. Това означава, че вашият портфейл ще усети забележим спад в стойността.

Ако обаче балансирате акциите на авиокомпанията с няколко железопътни акции, само част от портфейла ви ще бъде засегната, при обявяване на стачката на авиокомпаниите. Всъщност има голям шанс цените на железопътните акции да се покачат, тъй като пътниците ще се обръщат към влаковете като алтернативна форма

на транспорт.

Но бихте могли да разнообразите още повече, защото има много рискове, които засягат всички видове транспорт, затова експертите съветват да имате варианти.

"Не слагайте всичките си яйца в една кошница!" - според закона на диверсификацията.

Ето защо бихте искали да разнообразите не само с акции на различни видове компании, но и индустрии въобще. Колкото по-разнопосочни са акциите ви, толкова по-добре!

Също така е важно да разнообразите между различните класове активи. Облигациите и акциите няма да реагират по един и същи начин на неблагоприятни събития. Комбинация от класове активи ще намали чувствителността на портфейла ви към пазарни промени.

Като цяло пазарите на облигации и акции се движат в противоположни посоки, така че ако портфейлът ви е диверсифициран в двете области, негативните посоки в едната ще се компенсират от положителни резултати в друга.

Разбира се, последното правило може да си има и изключение, както видяхме през 2022-ра година, когато и акциите и облигациите поевтиняха сериозно. Така, че добре е да имате едно наум, че не винаги това, което се е случвало в миналото се повтаря в бъдеще!

Диверсификацията е доказала, че работи с времето

Историята дава много доказателства, че диверсификацията работи много добре за индивидуалните инвеститори в дългосрочен план.

Като най-ярък пример в това отношение, можем да дадем популярния "залог за 1 милион долара", направен не от кой да е, а от един от най-добрите мениджъри на пари на нашето време - Уорън Бъфет.

Въпреки, че самият той не е сред най-големите привърженици на диверсификацията, защото държи около 40% от инвестициите на фонда си в една позиция - Apple, Бъфет прави залога, че за 10 годишен период, широкодиверсифициран портфейл (представен от индекса S&P 500) ще победи по доходност мениджър на пари, използващ много сложни стратегии за инвестиране на пазарите.

Източник: iStock

10-годишният залог, който започна през 2007 година, гласеше, че хедж фондовете няма да успеят да постигнат възвръщаемостта на индекса S&P 500. Официалният край на срока бе декември 2017 година.

В началото залогът бе 1 милион долара, но няколко години преди изтичането му, парите бяха вложени в акции на Berkshire Hathaway - концерн на Бъфет, което ги направи 2.2 милиона долара. Средствата бяха дарени за благородна кауза.

Срещу Бъфет се изправи само Тед Сийдс, бивш мениджър в Protege Partners - компанията, специализирана в управлението на средства. До края на залога средствата, инвестирани от Сийдс, са натрупали печалба от 220 000 долара, а в същото време инвестицията на Бъфет донесе нови 854 000 долара.

Както съветва Уорън Бъфет - най-добрият начин за индивидуалните инвеститори да инвестират - е да се насочат към широко диверсифициран нискоразходен фонд, инвестиращ в индекс, като добавят периодично към тази си инвестиция.

И още едно доказателство за важноста на диверсификацията за индивидуалните инвеститори...

Ново проучване предоставя може би най-убедителната причина от всички, за индивидуалните инвеститори, да държат на диверсификацията в своята инвестиционна стратегия: само малка група акции е осигурила дългосрочна печалба на целия глобален пазар.

Ако не притежавате тези акции, вашата нетна дългосрочна печалба няма да бъде по-добра от нула - и много вероятно много по-лоша.

Проучването беше публикувано наскоро в Journal of Financial Analysts, озаглавено "Дългосрочна възвръщаемост на акционерите: Доказателства от 64 000 глобални акции", изследването е проведено от Хендрик Бесембиндер от Държавния университет на Аризона; Те-Фенг Чен и К.С. Джон Уей от Хонконгския политехнически университет и Гоун Чой от университета Тулейн.

Тази група от акции, която е източникът на дългосрочното създаване на богатство на фондовия пазар, е невероятно малка. Изследователите се съсредоточиха върху всички публично търгувани акции в света между 1990 и 2020 г. - общо почти 64 000.

Те установиха, че само 1526 ценни книжа - 2,39% от общия брой - представляват цялото богатство, създадено от глобалния капиталов пазар през този 30-годишен период. Създаденото нетно богатство на останалите 97,61% от

акциите е нула.

Разпределението на възвращаемостта беше изключително неравномерно дори сред 2,39% от акциите, които бяха източник на нетното създаване на богатство през този 30-годишен период. Само пет от повече от 64 000 акции са отговорни за повече от 10% от общото създаване на глобално богатство: Apple, Microsoft, Amazon.com, Alphabet и Tencent Holdings.

Освен това, най-добрите 0,25% от всички акции са източник на почти половината от общото нетно богатство, създадено през тези три десетилетия.

Изключително изкривеното разпределение, което откриха изследователите, е много по-различно от перфектната камбановидна крива, за която научаваме от статистиката. Ако имаше това разпределение на камбановидна крива, щеше да има еднакъв шанс дадена акция да е над средното или под средното-средно аритметично.

Една мярка за това доколко разпределението на акциите се отклонява от камбановата крива е разликата между тяхната средна и медианна възвръщаемост.

През 30-годишния период, анализиран от изследователите, средната кумулативна възвръщаемост на акциите при покупка и задържане е печалба от 366,8%. Тяжната средна възвръщаемост при покупка и задържане, за разлика от тях, беше загуба от 6,9%.

Мнозина на Уолстрийт не знаят за това изкривено разпределение, защото екстраполират краткосрочната възвръщаемост. Но това е опасно да се прави, каза Бесембиндер в интервю, тъй като изкривеното разпределение на акциите до голяма степен липсва в краткосрочни интервали.

Възвръщаемостта на акциите за дадена седмица, месец или дори тримесечие до голяма степен се придържа към разпределение на камбановидна крива.

Това има дълбоки последици за финансовите анализатори, продължи той. Това е така, защото повечето от тях базират прогнозите си за дългосрочната възвръщаемост на клиентите на "средната възвръщаемост и средната стойност на разпределението на възможните бъдещи резултати".

И все пак като се има предвид силно изкривено разпределение, не само е възможно, но и доста вероятно повечето индивидуални резултати да се представят по-зле от средното представяне на пазара.

Ако изберете акция на случаен принцип и я задържите в дългосрочен план, най-вероятният единствен резултат е, че ще загубите почти всичко.

Още по-отрезвяващо за разглеждане е модалната възвръщаемост на акциите - единствената възвръщаемост, която се вижда по-често от всяка друга в извадката. Изследователите откриха, че модалната възвръщаемост на акциите при покупка и задържане е почти пълна загуба.

Друг начин да кажем това: ако изберете акция на случаен принцип и я задържите в дългосрочен план, най-вероятният единствен резултат е, че ще загубите почти всичко.

Най-очевидният извод от тези констатации е инвестирането в индексен фонд. Освен ако нямате изключително рядката способност (присъща само на най-великите инвеститори) да избирате акции, които ще бъдат част от малката подгрупа, която печели пари в дългосрочен план, почти сигурно е, че ще изостанете от обикновен индексен фонд базиран на широк индекс.

Освен това индексният фонд, който купувате, трябва да бъде сравнен с глобален борсов индекс. Това е така, защото няма гаранция, че акциите на САЩ ще бъдат силно представени в малката част от пазара, която ще произведе цялото бъдещо нетно богатство на фондовия пазар.

Вярно е, че през последните 30 години акциите на САЩ наистина доминираха в това малко подмножество. Но това лесно може да се промени през следващите 30 години!

Вземете като пример само Япония, чийто фондов пазар днес е значително по-нисък от този през 1990 г. Едва ли някои от 2,39% от акциите, които са създали цялото богатство през последните 30 години, са на японски компании. Няма гаранция, че фондовият пазар на САЩ няма да претърпи същата съдба през следващите десетилетия.

Противниците и проблемите с диверсификацията

Въпреки че има много ползи от диверсификацията, може да има и някои недостатъци. Донякъде е объркващо да управлявате диверсифициран портфейл, особено ако имате множество инвестиции. Особено трудно е за индивидуалните инвеститори, които нямат ресурс (както физически, така и психически), да следят твърде много индустрии, сектори, отрасли и компании едновременно.

И естествено не всички са привърженици на диверсификацията. Това до голяма степен може да се обясни с факта, че професионалистите, понякога не искат да се изправят пред един от най-големите проблеми на диверсификацията - разсейването на доходността (доближаването до пазарната такава), защото смятат, че могат

да "отгатнат" кои ще са най-поскъпващите акции на база на анализ.

И един от най-големите противници на диверсификацията е великият инвеститор Станли Дръкенмилър.

Цялата инвестиционна философия на този велик инвеститор, е обобщена в едно негово прословуто изказване. Ето го и него:

"Първото нещо, което чух, когато влязох в този бизнес, не от моя ментор, е че биковете правят пари, мечките правят пари, а прасетата ги колят. Тук съм, за да ви кажа, че аз бях прасе.

И дълбоко съм убеден, че единственият начин, за да реализираш дългосрочна възвръщаемост в този бизнес, е да си прасе. Смятам, че диверсификацията и всички други неща, на които днес ни учат в бизнес училищата, най-вероятно са най-подвеждащото нещо. Ако погледнете към големите инвеститори, колкото и различни да сте - Уорън Бъфет, Карл Айкън, Кен Лангон, те са много концентрирани в залозите ви.

Те виждат нещо, подходящо за инвестиции, и залагат и къщите си на него. Това е и моят начин за инвестиране. Такива възможности обаче се виждат относително рядко - може би веднъж или два пъти в годината...Основната грешка според мен, която 98% от портфейлните мениджъри или индивидуалните инвеститори правят е, че те имат усещането, че трябва да са на пазара непрекъснато.

Ако видите изключителни възможности за инвеститори, трябва да сложите всички яйца в една кошница и след това трябва да следвате тази кошница много внимателно.", коментира Стенли Дръкънмилър по време на инвестиционна конференция в Ню Йорк през януари 2015 г.

Ключовите контрапунктове в изказването на великия инвеститор са две - "такива инвестиционни възможности се виждат относително рядко", което означава, че инвеститорите трябва да са в кеш и не само търпеливо да ги изчакват, но и да могат да ги идентифицират (почти невъзможно за един индивидуален инвеститор) и второто - така инвестират инвеститори като Уорън Бъфет, Карл Айкан...

А дали средният инвеститор се идентифицира с възможностите и потенциала на споменатите имена?

Още един известен инвеститор влиза в щаба на противниците на диверсификацията. Чарли Мънгър, известен още като "дясната ръка" на Уорън Бъфет.

"Студентите изучават корпоративни финанси в университета. Те са учените, че ключът към всичко е диверсификацията, но истината е напълно противоположна. Ако насочите само 20% към инвестицията на "живота ви", то това определено не е рационално поведение.", каза Мънгър в едно от безбройните си медийни интервюта.

Как лесно да диверсифицирате на ниска цена?

Инвеститорите няма нужда да откриват "топлата вода". За тези, които нямат време и възможности, или достатъчно знания и увереност, сами да изградят своя широкодиверсифициран портфейл, има готови инвестиционни продукти, които са на "няколко клика" разстояние от тях. И един от тях са - взаимните фондове!

Взаимният фонд е инвестиционен фонд, който обединява пари от много инвеститори за закупуване на ценни книжа, като акции, облигации или други активи. Взаимният фонд се контролира от професионален мениджър на пари, който решава как да разпредели активите на фонда, според целите и стратегиите на фонда.

Взаимният фонд може да предложи няколко предимства на инвеститорите, като например:

- Диверсификация

Взаимният фонд може да инвестира в голям брой ценни книжа в различни сектори, индустрии, география и класове активи. Това намалява риска от загуба на пари поради лошо представяне на отделна ценна книга или пазарен сегмент.

- Професионално управление

Взаимният фонд осигурява достъп до експертизата и опита на професионален мениджър на пари, който може да проучва, анализира и избира най-добрите ценни книжа за фонда. Мениджърът може също така да наблюдава и коригира портфолиото при промяна на пазарните условия.

- Ликвидност

Взаимният фонд може лесно да бъде закупен или продаден по всяко време, стига пазарът да е отворен. Цената на взаимен фонд се определя от неговата нетна стойност на активите (NAV), която е общата стойност на активите на фонда минус неговите задължения, разделена на броя на акциите в обращение. Нетната стойност на активите се изчислява в края на всеки търговски ден и отразява представянето на ценните книжа на фонда.

- Достъпност

Взаимният фонд може да има ниско изискване за минимална инвестиция, което го прави достъпен за малките

инвеститори. Взаимният фонд може също така да предложи икономии от мащаба, което означава, че може да намали разходите за търговия и управление на голямо портфолио от ценни книжа.

Да диверсифицираме или не?

В заключение може да се каже, че диверсификацията може да помогне на инвеститора да управлява риска и да намали нестабилността на движението на цените на актива. Не забравяйте обаче, че колкото и разнообразен да е вашият портфейл, рискът никога не може да бъде елиминиран напълно.

Диверсификацията, сама по себе си, е много добра за инвеститорите с малко знания и опит, които не се чувстват достатъчно уверени сами да подбират акции. За тях има готови структурирани и евтини инвестиционни продукти, като например договорни фондове.

Но всяка монета има две страни. За по-подготвените инвеститори, както и за тези с опит, широката диверсификация, на практика води до разсейване на доходността и приближаването ѝ до пазарната. А по-малките инвеститори, тези с по-малък разполагаем капитал, често целят по-висока пазарна доходност, в опита си да капитализират малките суми, които са насочили към фондовите пазари.

Често великите инвеститори стават известни с някакъв голям и концентриран залог. Примери за това има много - Джеси Ливърмор и неговата прогноза за срива на пазарите през 1929-та година; Джордж Сорос - със залога си срещу британския паунд; Майкъл Бъри със залога си срещу ипотечните облигации; Дейвид Тейпър и залогът му за възстановяване на финансовия сектор след кризата от 2008-ма година и мн. др.

Има голям шанс да си мислите, че можете да откриете "следващото голямо нещо", или пък това да е единственият ви шанс да реализирате някакъв смислен доход (в абсолютно изражение), ако сте инвестирали малка сума пари на фондовите пазари.

Но не бива да забравяте няколко неща - срещу големите имена, постигнали големи печалби от концентрирани залози, има милиони, които са се провалили в опита си да направят това; подобни концентрирани залози, носят твърде много специфичен риск (в смисъл да не се движат в посоката на пазара); подобни залози, ако не са подбрани изключително прецизно, биха могли да донесат пълна загуба на капитал.

Тоест, ако решите да правите нещо подобно - голям масивен концентриран залог, трябва да сте напълно наясно за рисковете, които поемате, както и в "какво се забърквате"!

*Материалът е с аналитичен характер и не е съвет за покупка или продажба на активи на финансовите пазари.

Заглавие: **Българската икономика се развива добре, рекорден е ръстът на преките чуждестранни инвестиции**

Дата: 28.12.2023 09:38

Медия: [Бургас 24](#)

Българската икономика се развива добре, в момента виждаме рекорден ръст на преките чуждестранни инвестиции. Това заяви министърът на икономиката Богдан Богданов.

"Близо 7 млрд. лева са инвестициите за първите 10 месеца на годината. Това е над 50% повече, сравнено със същия период на 2022 г.", заяви Богданов. Той коментира и инвестиционно намерение за производство на части за електроавтомобили в размер на 600 млн. лева, което се очаква да бъде реализирано през 2024 г. "Отчитаме конкретните параметри, терените, на които може да се осъществи", заяви министърът.

Богданов отчете, че през последния месец са одобрени още 6 приоритетни проекта, 4 от които в Северна България. "Имаме инвестиции в Плевен, Разград, Шумен, Търговище, приоритетни проекти от над 100 млн. лв. Това са инвеститори, които вече са в България и развиват своя бизнес успешно", заяви Богданов.

По думите на министъра България ще предоставя помощ за инвестиционни проекти до максимално разрешените прагове от страна на ЕК – процент на базата на размера на капиталовите разходи. "В зависимост от региона – между 30% и 60% държавата би могла да предостави помощ, за да покрие капиталовите си разходи съответният инвеститор", каза Богданов, цитиран от NOVA.

Според министъра България е конкурентоспособна, въпреки липсата на работна ръка. Затова в тази насока е улеснен достъпът до пазара на труда на граждани от трети страни. "40-50% от тези кадри започват работа тук и в последствие отиват да работят в друга държава от ЕС, това е проблем на нашето законодателство, което трябва да променим", заяви Богданов.

Той акцентира, че около 100 000 души могат да бъдат директно ангажирани в България. В дългосрочен план доходите трябва да се повишават, за да могат българите да се връщат в страната и да работят тук, коментира министърът. По думите му България е една от първите страни по ръст на доходите. Целта е плавен спад на инфлацията, каза Богданов.

Министърът заяви, че има нанесени щети от 1 млн. лв. на "Ел Би Булгарикум" заради неправилно ценообразуване

на продукти. "Виждаме продукти, които са продавани под себестойност, на договори, които са сключвани с определени хранителни вериги, което е доста притеснително", заяви министърът.

Заглавие: **Инвестиция за над 600 млн. евро в автомобилната индустрия се очаква в началото на 2024 г. в България**

Дата: 28.12.2023 10:10

Медия: **Зов нюз**

Масщабна инвестиция за над 600 млн. евро от областта на производството на критични компоненти за автомобилната индустрия се очаква да бъде осъществена в началото на 2024 г. в България. Към момента западноевропейският инвеститор, който има няколко производствени локации в Европа и опит в България, обмисля с държавата две възможности да ситуира производството си: в Северна България – около Русе, или в района на Стара Загора. Това съобщи в интервю за БТА министърът на икономиката и индустрията Богдан Богданов.

Министър Богданов изтъкна, че това е един от основните трендове в Европа и е свързан с развитието на електрическите автономни автомобили, а България се позиционира в този сектор, с тенденцията, според "Аутомотив Клъстер България", през следващата година приносът му в националната икономика да е между 10 и 12 на сто от БВП.

Министър Богданов уточни, че предстоящата в началото на следващата година инвестиция е само едно от няколко инвестиционни намерения за 2024 година, върху които се работи.

Заглавие: **Постигната е пълна дигитализация на процесите по митническо оформяне на внос, износ и транзит**

Дата: 28.12.2023 10:40

Медия: **Акцент БГ**

Процесите по митническо оформяне на внос, износ и транзит са напълно дигитализирани след осъществяването на проект по надграждане на основните митнически информационни системи.

С развитието на IT-системите е дадена възможност хартиените документи в основните митнически процеси да бъдат напълно премахнати, а обслужването на операциите да става изцяло в електронна среда. Това стана ясно по време на конференция с участието на представители на бизнеса, браншови организации и държавни институции, на която бяха представени резултатите от проекта "Надграждане на основните системи на Агенция "Митници" за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 3)".

Изпълнени са редица дейности в съответствие с плана на Европейската комисия за развитие на митническите информационни системи, описан в стратегическите документи. Внедрени са синхронизирано с другите държави членки на ЕС няколко нови и подобрени системи, заложи в Митническия кодекс на Съюза - Система за контрол на вноса 2 - фаза 2 и Уведомление за пристигане, новата Митническа автоматизирана система за изнасяне, надграждане на Митническата информационна система за транзит, както и системата за внос. В съответствие с тези промени е адаптиран и вътрешният модул Анализ на риска, надграден е складът за данни, интегрирано е единно техническо решение за изграждане на Disaster Recovery Center. Наред с това, в съответствие с ново общоевропейско законодателство, е разширена Системата за движение и контрол на акцизни стоки и Системата за обмен на акцизни данни.

Българската митническа администрация разви своите системи, чрез поетапно въвеждане на институционална архитектура на Агенция "Митници", като в същото време беше изграден първият частен облак в държавния сектор. Така се постигна висока надеждност, производителност и капацитет на информационните системи.

Въвеждането на новите системи ще доведе до улесняването на търговията, ще позволи да се ускорят процесите, да се повиши свързаността между различни системи и модули, което води до подобряване на услугата за икономическите оператори, както и до възможност за по-добър надзор на митническите процедури и респективно по-добра защита на финансовите и икономическите интереси на Съюза. Постига се и подобряване на процесите на работа в митническата администрация, което индиректно също подпомага легалния бизнес и гражданите чрез по-бързи услуги, проверки и повишаване на нивото на сигурност и безопасност.

Проектът "Надграждане на основните системи на Агенция "Митници" за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 3)" е продължение на предишните две фази на надграждане на БИМИС, също финансирани с европейски

средства. Проектът бе осъществен с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Добро управление", съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Общата стойност на дейностите е 25 390 974.75 лева, в т.ч. 21 582 328.54 лв. финансиране от ЕС и 3 808 646.21 лв. национално финансиране.

Информация за Проект "Надграждане на основните системи на Агенция "Митници" за предоставяне на данни и услуги – БИМИС (фаза 3)" можете да намерите на интернет страницата в рубриката За нас/ Стратегии, програми и проекти / Програми / Оперативна програма "Добро управление".

РАБОТОДАТЕЛИ, ТРИСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Заглавие: **Хора без висше образование е търсил основно пазара на труда в Търновско през ноември**

Дата: 26.12.2023 11:00

Медия: **Фокус**

88 са работните места, обявени на първичния пазар на труда в региона на Велико Търново през ноември. Това показват данни от анализа на Дирекция "Бюро по труда", която отговаря за общините Велико Търново, Елена и Златарица, предаде кореспондент на "Фокус".

Най-голяма нужда от хора е имало в секторите преработваща промишленост (43,1%), търговия (9,1%), образование (9,1%), държавно управление (6,8%), хуманно здравеопазване (5,6%) хотелиерство и ресторантьорство (4,5%), строителство (3,4%).

"Най-търсените от бизнеса професии през месеца са: персонал, зает в сферата на персоналните услуги, персонал, полагащ грижи за хората, работници в преработващата промишленост, строителство и транспорт, персонал осигуряващ сигурност и защита, водачи на МПС и подвижни съоръжения, работници по събиране на отпадъци и сродни на тях, квалифицирани работници по производство на храни, облекло, дървени изделия и сродни и други", уточняват още от Дирекцията.

Безработицата в региона през ноември е била 3,9% при 5,5% за страната и областта.

Регистрираните безработни са 1 533, което е с петима повече от октомври и със 70 лица по-малко от регистрираните през месец ноември на предходната година.

Разпределението на започналите работа безработни лица по сектори на икономиката е както следва: преработваща промишленост – 32%, търговия – 22%, хотелиерство и ресторантьорство – 12%, държавно управление – 7%, здравеопазване – 7%, образование – 5%, административно – спомагателни дейности- 5% и др.

Заглавие: **Глад за кадри: Как липсата на опитни и работници заплашва световната икономика?**

Дата: 24.12.2023 13:45

Медия: **Money.bg**

Нарастващият недостиг на персонал може да нанесе съкрушителен удар на световната икономика и да застраши повечето индустрии, от производството до програмирането. Пандемията от коронавирус само засили негативната тенденция.

Източник: iStock

Големите загуби

Недостигът на персонал се наблюдава по целия свят. Подобна ситуация се наблюдава на пазарите на труда в повечето водещи страни, включително САЩ, Великобритания и Европейския съюз, Русия. Един от основните фактори за нарастващия недостиг на персонал по света е пандемията от коронавирус. Няколко години на мащабни ограничения коренно промениха навиците на хората. Десетки хиляди служители на големи, средни и малки компании загубиха работата си поради масови съкращения, стотици предприятия бяха принудени да затворят, а онези организации, които успяха да останат на повърхността, повечето от тях прехвърлиха персонала си на дистанционна работа.

В резултат на това пазарът на труда претърпя значителни промени след пандемията. Няколко години, прекарани извън стените на офиса, доведоха до отказа на работниците да се върнат в бизнес центровете. Дори заплахите за уволнение не помогнаха да се коригира ситуацията. Бързото навлизане на хиляди нови компании на пазара от своя страна позволи на хората да не се страхуват от загуба на работата си, тъй като намирането на нова работа стана много по-лесно. Нежеланието на хиляди служители да се втурнат в избора на нова работа превърна

американския пазар на работодатели (има повече кандидати, отколкото свободни позиции) в пазар на търсещи работа (обратната ситуация).

До средата на ноември 2023 г. броят на обявените свободни работни места на пазара на труда в Съединените щати значително надвишава броя на кандидатите. Стефани Фъргюсън, директор на глобалната политика по заетостта и специалните инициативи в Търговската камара на САЩ, нарече проблема с недостига на работна ръка безпрецедентен. Според ведомството към средата на ноември 2023 г. в страната са били отворени 9,6 милиона свободни работни места, докато общият брой на безработните се оценява на 6,4 милиона души. Тоест, дори ако всички безработни искат да си намерят нова работа за една нощ, 3,2 милиона свободни работни места пак ще останат незаети в Съединените щати.

Все още не е възможно да се запълнят свободните ниши нито чрез привличане на мигранти от други страни, както беше направено преди, нито чрез увеличаване на заплатите, нито чрез създаване на специални курсове за преквалификация. Ситуацията се утежнява от факта, че по време на пандемията десетки хиляди американци са свикнали с месечните помощи (от \$150 до \$650 на седмица), и след няколко години на ограничения значителна част от гражданите успяха да спестят достатъчно, така че за да не бърза да си намери нова работа. Всички тези фактори, съчетани с общия недостиг на трудови ресурси, заплашват американската икономика със забавяне на растежа и намаляване на производителността на труда.

В разгара на пандемията 120 хиляди предприятия в САЩ затвориха, а повече от 30 милиона служители останаха без работа. В същото време още преди кризата милиони граждани напуснаха пазара на труда поради различни обстоятелства (пенсиониране, смърт поради болест, съкращения на работа). В резултат на това в момента общият размер на американския пазар на труда е намалал с 1,7 милиона граждани, въпреки създаването на 4,5 милиона работни места. Коефициентът на участие на работната сила (съотношението на заетите граждани към общото население) в Съединените щати спадна стабилно след началото на световната финансова криза през 2008 г. до срива през 2019 г. от 66 на 60 процента. През последните три години цифрата се е увеличила само с 2,7 процента.

Източник: iStock

Нарастващ недостиг на персонал, съчетан с масови съкращения на служители.

Ако през 2021 г. общо 47,8 милиона американци са напуснали работата си, то през 2022 г. - те вече са над 50 милиона. А за непълната 2023 г. 30,5 милиона работници в цялата страна подадоха молба за напускане. Мнозина не бързат да търсят нова работа: те се позовават на необходимостта да подобрят здравето си или да се грижат за децата. Те могат да бъдат мотивирани от увеличение на заплатите, но американските работодатели едва ли ще са готови за такава стъпка

Недостигът на квалифицирани работници е засегнал всички ключови сектори на американската икономика, от производството до програмирането. Експертите от Търговската камара на САЩ регистрират най-голям недостиг на персонал във финансовия и бизнес сектор. В тези индустрии повече от 60 процента от свободните работни места са били незаети. Малко по-добро е положението в развлекателния и хотелиерския бизнес - 45 на сто от обявите остават незаети. Производственият сектор, който загуби около 1,4 милиона работни места в разгара на пандемията, има общо 616 000 незаети позиции към август 2023 г. В същото време до 2030 г. до 2,1 милиона работни места може да останат незаети в този сектор, което ще причини трилион долара щети на американската икономика.

Американската икономика може да загуби 2,1 милиона работни места и 1 трилион долара в производството до 2030 г.

В идеалния случай по-активното участие на мигрантите би могло да се справи с нарастващия недостиг на персонал. Например доскоро само ИТ индустрията наемаше стотици хиляди програмисти и анализатори от Индия. Но поради масови съкращения 60-80 хиляди имигранти от тази страна се оказаха в неизвестност. Масов приток на нови мигранти на американския пазар на труда в средносрочен план не трябва да се очаква, подчертават от Търговската камара. Според Бюрото за преброяване на населението на САЩ максимумът е регистриран през 2015-2016 г., когато в страната са влезли общо 1,049 милиона мигранти. През 2020 и 2021 г. обаче тази бройка е била едва 247 хиляди души.

Търговската камара подчертава, че предвид продължаващото застаряване на населението и нарастващата технологична автоматизация, недостигът на работна ръка в САЩ ще нараства. Американските работодатели ще изпитват нарастващ недостиг на квалифицирани работници в продължение на няколко десетилетия. Решаването на този проблем е почти невъзможно поради естествения спад на населението и сравнително малкия брой млади поколения, чиито представители тепърва ще навлизат на местния пазар на труда.

Източник: ЕРА/БГНЕС

Ценните мигранти

Ако в САЩ недостигът на персонал се разпространи в ключови сфери на икономиката, то във Великобритания проблемът с недостига на висококвалифицирани кадри засегна в по-голяма степен сегмента на малките и средни предприятия (МСП). Според проучване на Федерацията на малкия бизнес, около 22 процента от МСП казват, че

недостигът на персонал ще бъде "пречка за растежа на тяхната компания през 2024 г.". Най-засегнатите отрасли бяха информационният, комуникационният и високите технологии. В този бранш 38 процента от компаниите посочват проблем с наемането на персонал.

През последните няколко години Обединеното кралство, подобно на САЩ, отбеляза рязък спад в притока на мигранти. Но ако в САЩ това до голяма степен се дължи на негативните последици от пандемията от коронавирус, във Великобритания тази тенденция е провокирана от излизането на кралството от Европейския съюз. Brexit, който влезе в сила в началото на февруари 2020 г., доведе до рязко прекъсване на миграционните връзки с континенталните страни. Пандемията само засили динамиката. За да се усложни проблемът, много от европейските мигранти бяха наети във финансовия и банковия сектор на британската икономика. Стана много трудно да се заменят ценни специалисти в тези браншове, смятат експерти.

Недостигът на персонал засегна не само офис чиновниците, но и други отрасли - например строителния сектор. За разлика от американската, която повече или по-малко успя да се справи с кризата от 2022 г., в британската строителна индустрия почти половината от работодателите са изправени пред проблема с наемането на нови служители. Подобна е ситуацията и в производствения сектор - в този бранш представители на 28 на сто от фирмите съобщават за липса на персонал. Към проблемите на местния пазар на труда се добавя и фактът, че завършилите местни университети все повече получават работа, която не изисква висше образование. През последните 30 години делът на тези висшисти в кралството е нараснал от 31 на 42 процента, според анализатори от Института за фискални изследвания. Това може да се дължи на общо ускоряване на темпото на живот и увеличаване на цената му. При такива условия нуждата от "бързи" пари обикновено надвишава желанието за подобряване на уменията и получаване на специализирана работа.

Недостигът на висококвалифицирани кадри доведе до парадоксална ситуация на британския пазар на труда. Например недостигът на работна ръка в промишлеността проправи пътя за хора без висше образование да получат достъп до добре платена работа. Тази тенденция засегна особено компаниите в северните и централните части на Обединеното кралство. Това може да доведе до намаляване на качеството на извършената работа и увеличаване на разходите за управление.

Източник: iStock

Повече работа за същите пари

Ако във Великобритания предимно представители на малкия и среден бизнес заявиха, че растежът е застрашен поради липса на квалифицирани работници, то в страните от Европейския съюз големите предприятия също са изправени пред остър недостиг на персонал. Така например, според резултатите от ноемврийско проучване на анализатори от социологическата служба Eurobarometer, 72% от представителите на големия бизнес признаха за висока нужда от топ персонал. Подобен проблем е характерен за всички категории МСП: 53% от микропредприятията, 65% от малките фирми и 68% от средните фирми съобщават за трудности при намирането на висококвалифициран персонал.

Най-остър дефицит на анализи е регистриран в технологичния сектор. Става дума за недостиг на механици, инженери и лаборанти. 42 процента от малките и средни европейски фирми са срещнали трудности при намирането на такива работници. Продължават проблемите с наемането на специалисти за обслужване на клиенти (администратори, продавач-консултанти). 23 процента от анкетираните казват, че на такива кандидати липсва необходимото ниво на умения. Всяка пета европейска компания съобщава за проблем с наемането на разработчици и технологични изследователи. Други 18 процента от местните компании са имали затруднения при намирането на висококачествени ИТ специалисти.

Източник: iStock

Последствията от острия недостиг на квалифицирани кадри за европейския бизнес

са трудни за оценяване, твърдят експерти. Продължаващият недостиг на кадри в региона ще доведе до значително увеличаване на натоварването на вече наетите служители, но заплатите им едва ли ще се повишат рязко поради увеличените бизнес разходи поради инфлацията и нарастващите цени на енергията. Така 48% от анкетираните казват, че техните служители вече са се сблъскали с извънреден труд. Недостигът на квалифицирани служители също може да навреди на продажбите на малкия бизнес. Почти всяка трета компания отчита отрицателното въздействие на недостига на персонал върху разширяването на продажбите на продукти. Най-честите рискове също включват намаляване на общата печалба и рентабилност (по 25 процента), увеличение на производствените разходи (23 процента), спад в качеството на продуктите (22 процента) и намаляване на иновативните разработки (8 проц

Заглавие: **Депозитите на домакинствата в България надхвърлиха 77 милиарда лева**

Дата: 25.12.2023 18:35

Медия: [Plovdiv Live](#)

Депозитите на домакинствата в България са 77.651 млрд. лв. през месец ноември (41.5% от БВП) и се увеличават с 10.5% спрямо същия месец на 2022 г. (10.3% годишен ръст през октомври 2023 година). Това показват данните на Българската народна банка.

Депозитите на неправителствения сектор са 122.799 млрд. лв. (65.7% от БВП), като годишното им увеличение е 8.5% (9.1% годишно повишение през октомври 2023 година). Депозитите на фирмите стигат 41.756 млрд. лв. (22.3% от БВП) в края на ноември 2023 година. В сравнение със същия месец на 2022 г. те се увеличават с 6.9% (8.4% годишно повишение през октомври 2023 година).

Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 12% на годишна база през ноември 2023 година (5.5% годишно понижение през октомври 2023 г.) и в края на месеца достигат 3.392 млрд. лв. (1.8% от БВП).

В края на ноември 2023 г. кредитите за неправителствения сектор са 89.217 млрд. лв. (47.7% от БВП) при 88.338 млрд. лв. към октомври 2023 г. (47.3% от БВП). Те се увеличават на годишна база с 11.3% (11.5% годишно повишение през октомври 2023 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции, чиито обем за последните дванадесет месеца е 108.4 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 108.4 млн. лв. (в т. ч. 2.5 млн. лв. през ноември 2023 г.) като за последните дванадесет месеца няма обратно изкупени кредити, посочват от БНБ.

Отново сериозен ръст на изтеглените кредити за покупка на жилище, показват данните на БНБ. През ноември кредитите за домакинствата вече надхвърлят 38 млрд. лева (20.3% от БВП), като за година те се увеличават с 14.9% (14.3% годишно повишение през октомври 2023 година).

Жилищните кредити са 19.494 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 20% (19.2% годишно увеличение през октомври 2023 година).

Потребителските кредити възлизат на 16.839 млрд. лв. и се увеличават с 11% спрямо ноември 2022 г. (10.7% годишно повишение през октомври 2023 година). На годишна база другите кредити намаляват с 1.9% (1.6% годишно понижение през октомври 2023 г.), като достигат 398.9 млн. лева.

Доста по-скромно растат заемите за бизнеса - с 6.3% на годишна база през ноември 2023 г. (7.3% годишно повишение през октомври 2023 г.) и в края на месеца достигат 43.761 млрд. лв. (23.4% от БВП). Кредитите за Работодатели и самонаети лица се увеличават с 2.8% на годишна база през ноември 2023 г. (2% годишно повишение през октомври 2023 г.) и в края на месеца са 463.6 млн. лева.

Заглавие: **5 тенденции в наемането, които променят трудовия пазар през 2024 г.**

Дата: 27.12.2023 12:39

Медия: Profit

Ако обмисляте да смените работата си, 2024 г. може да е подходящата година. От броя на потенциалните свободни работни места до квалификацията, която ще ви е необходима, кандидатите могат да намерят по-приятелски настроен пазар на труда, особено в областта на технологиите.

Някои от новите критерии за подбор обаче може да означават, че ще трябва да актуализирате автобиографията и профила си в LinkedIn. Анализ на Fast Company прогнозира пет нови тенденции за наемане на служители през новата година:

1. Компаниите ще търсят все повече хора

Съкращенията и замразяването на назначенията, които се случиха през тази година, ще приключат, казва Том Гимбел, основател и главен изпълнителен директор на LaSalle Network, компания за подбор на персонал. "Три четвърти от компаниите, с които работим, планират да увеличат броя на служителите си през 2024 г.", добавя той.

Гимбел казва, че съществува и опасност за тази перспектива: "Ситуацията в Украйна и Близкия изток може да повлияе на всичко, както се случи по време на пандемията и Голямата рецесия през 2009 г."

2. Оборътът се забавя

Голямата оставка приключи и прахът започва да се утаява, казва Брандън Стивънс, главен изпълнителен директор на Scout24, платформа за наемане на персонал.

"Много хора остават на позициите си", казва той. "Те не бързат и са много по-методични и много по-преднамерени в преместването си. Не виждате напускания, които да се случват спонтанно."

Според Стивънс компаниите също са все по-методични в изграждането на своя набор от таланти. "Предприятията са по-съзнателни по отношение на своята работодателска марка", казва той. "Партнирахме си с Gartner и те наричат това цикъл на раздвижване."

3. Икономика базирана на уменията

Традиционно повечето организации работят по модел, базиран на позицията, казва Стивънс. За да запълнят дадена роля, мениджърите работят със специалисти по човешки ресурси, за да изготвят дължостна характеристика. Този метод обаче се променя, тъй като много компании поставят по-голям акцент върху уменията.

Според Стивънс моделите, базирани на умения, позволяват на компаниите да създадат база данни с умения, специфични за съответната организация. Мениджърите, отговарящи за наемането на служители, могат по-добре да предвидят кой може да влезе в тази роля и да се представи добре въз основа на своя потенциал.

Компаниите ще гледат повече на поведенческите умения, отколкото на техническите, добавя Люси Бомонт, мениджър на решения и лидер за SHL, платформа за управление на таланти.

"Фокусът върху техническите способности помогна на HR да наемат хора, които могат да се справят с работата и да постигат резултати бързо", казва тя. "И все пак темпото на промените и появата на нови умения ще означава, че организациите ще изпаднат в постоянна надпревара за намиране на хора с последните и най-модерни технически способности."

Бомонт очаква компаниите да започнат да откриват хора с гъвкавост при усвояването на нови умения, които могат да решават проблеми и да комуникират своите открития с колегите си.

Преминаването от модел, базиран на длъжности, към такъв, базиран на умения, може да увеличи производителността и задържането на служители, като подобри морала, казва Стивънс. "Това е нещоръ съвсем ново в света на труда", добавя той.

4. Компаниите отново възприемат дистанционната работа

Стремежът за връщане към офиса се забавя, тъй като компаниите признават ценностите на работната сила за баланс, гъвкавост и автономност, казва Лора Даниелс, главен директор на персонала в Tureform.

"Този тласък до голяма степен е резултат от офисните площи, от които компаниите все още не могат да се освободят, както и от липсата на иновации, които да решават проблемите на дистанционната работа", казва тя.

Даниелс прогнозира, че компаниите отново ще приветстват дистанционната работа, когато договорите им за наем изтекат и се появят нови инструменти за подобряване на асинхронното сътрудничество. Работодателите ще преосмислят работните пространства с по-малки площи за целенасочено сътрудничество.

"Помислете за това по следния начин: Когато е бил изобретен автомобилът, хората са си купували коли много преди да има магистрали", казва тя. "Работата от разстояние е същата. Докато се нагаждаме, експериментираме и правим нововъведения, няма да мине много време, преди инструментите и технологиите да наваксат, за да направят дистанционната работа безпроблемна."

5. AI няма да повлияе на назначенията

Ако се притеснявате, че ще загубите работата си заради изкуствения интелект, Гимбел казва, че можете да се успокоите - засега. AI не е проблем за 2024 г.

"Компаниите, които се справят отлично, ще наемат хора, защото искат да продължат да се развиват", казва той. "Те ще се опитат да внедрят изкуствения интелект, но все още не могат да оставят всичките си яйца в тази кошница."

Заглавие: **За какво трябва да внимаваме при сключване на трудов договор**

Дата: 27.12.2023 12:33

Медия: **Кворум Силистра**

В светлината на динамичните обстоятелства в съвременния пазар на труда, сключването на трудов договор е от критично значение както за работниците, така и за служителите. Този документ, който урежда правата и отговорностите на страните, осигурява законова рамка и сигурност в трудовите взаимоотношения. В следващите редове експертът по трудово право д-р Тодор Капитанов разглежда защо е толкова важно сключването на трудов

договор и как неспазването на този етап може да засегне работниците и служителите.

Защо трудовия договор е важен за работниците и служителите?

1. Правна Сигурност и Защита:

Когато работникът сключва трудов договор, той си осигурява законова сигурност и защита. Този документ е инструмент за защита на основните трудови права на работника, включително правото на заплата, работно време и отпуски. В случай на недоразбирания или спорове, трудовият договор служи като основен доказателствен материал.

2. Определени условия на труд:

Трудовият договор посочва конкретните условия на труд, включително работното време, заплата, отпуските и други важни аспекти на трудовата дейност. Този документ е своеобразно "споразумение", което установява рамките и очакванията както на работника, така и на работодателя.

3. Здравно и социално осигуряване:

Сключването на трудов договор позволява на работника да бъде включен в системите за здравно и социално осигуряване. Това осигурява необходимата защита и подкрепа в случай на болест, злополука или други непредвидени обстоятелства.

4. Продължаване на професионалното развитие:

В трудовия договор могат да бъдат включени и клаузи за обучение и развитие. Такива клаузи са важни за работниците, тъй като допринасят за тяхното професионално развитие и повишават квалификацията им. За работодателите е от съществено значение да сключват трудови договори, които са в пълно съответствие със законовите изисквания. Това им осигурява законова стабилност и предотвратява евентуални правни последици. Чрез ясно дефинираните условия в трудовия договор, работодателите създават основа за управление на очакванията и избягване на недоразбирания. Това помага за изграждане на здрава работна обстановка и взаимоотношения.

С правилно структурирани трудови договори, работодателите се превръщат в привлекателни работодатели, които могат лесно да привлечат и задържат талант. Добрите трудови условия и ясните правила представляват стимул за ангажираност и преданост. В същото време сложните законови процеси, свързани с трудовите права, изискват от работодателите да бъдат внимателни и да прилагат правилно законовите изисквания. Правилното съставяне и спазването на трудови договори предпазва работодателите от правни проблеми и ги освобождава от евентуални съдебни искове.

Припомняме, че трудовия договор се сключва задължително в писмена форма, като работника и работодателя получават по 1 екземпляр от него. Законът е уточнил кои са задължителните клаузи в него, като всички други уговорки там са оборими в полза на работника спрямо действащото законодателство в България.

Минималните реквизити, които трябва да бъдат уредени с трудовия договор са:

1. Номер на трудовия договор

2. Дата на сключване на трудовия договор

3. Основание за сключване на договора (чл. 67 – чл. 70, чл. 230 или чл. 235 от кодекса на труда)

4. Наименование на фирмата, седалище и адрес на управление

5. Идентификационен код на фирмата (по БУЛСТАТ или по ЗДДС)

6. Трите имена на управителя на фирмата, постоянен адрес и ЕГН

7. Трите имена на работника, постоянен адрес и ЕГН (не е задължително и правилно да се пише друга информация от личната карта на работника)

8. Вид и степен на образование на работника (ако се изисква за длъжността)

9. Наименование на длъжността (от изброените в Националната класификация на професиите и длъжностите)

10. Код по националната класификация на икономическите дейности

11. Място на работа (града, в който ще се изпълнява трудовата дейност)

12. Продължителност на работния ден или седмица

13. Времетраене на договора (ако не е уговорено друго, се смята за сключен за неопределено време, недействително е да се сключи срочен трудов договор за повече от 3 години, освен ако в нормативен акт не е предвидено друго)

14. Размер на основния и удължения платен годишен отпуск и на допълнителни платени годишни отпуски (минималния платен годишен отпуск е 20 работни дни).

15. Основното и допълнителните трудови възнаграждения с постоянен характер (основното трудово възнаграждение не може да е по-малко от минималната работна заплата при пълно работно време 8 часа на ден; съгласно кодекса на труда за всяка пълна година трудов стаж на сходна длъжност задължително се полага минимум 0,6% надбавка за стаж към основното трудово възнаграждение, ако друго не е уговорено се счита, че допълнителното трудово възнаграждение е 0,6% за всяка пълна година трудов стаж на сходна длъжност; задължително се изплащат допълнителни възнаграждения за нощен и извънреден труд съгласно наредбата за структурата и организацията на работната заплата)

16. Периодичност на изплащане на трудовите възнаграждения (ако не се договори друго съгласно кодекса на труда, възнаграждението на работника се изплаща всеки месец на два пъти – авансово и окончателно)

17. Задължение на страните (в глава шеста от кодекса на труда са разписани стандартните задължения на страните, конкретните задължения на работника се посочват в длъжностната характеристика, която е приложение към договора и му се връчва задължително при постъпване на работа)

18. Еднакъв срок за предизвестие и за двете страни при прекратяване на трудовия договор (не повече от 3 месеца, всякакви други договорки са недействителни, ако не е уговорено, се счита, че е 30 дни; ако е срочен трудов договор не повече от остатъка до края на договора)

19. Начало на изпълнение на трудовия договор – (до 3 дни след сключването на трудовия договор, трябва да му се направи регистрация в НАП съгласно НАРЕДБА № 5 ОТ 29 декември 2002 г. за съдържанието и реда за изпращане

на уведомлението по чл. 62, ал. 4 от кодекса на труда; работника не може да постъпи на работа преди да получи копие от документите за регистрация на договора, в противен случай на работодателя се налага глоба, а работника не може да е сигурен, че действително е назначен на работа и не трябва да започва трудова дейност) 20. Подписи на двете страни по договора

В трудовия договор могат да се уреждат и други условия, които не могат да са по-неблагоприятни за работника от установените в закона или с колективен трудов договор.

В заключение, сключването на трудов договор не само осигурява законова рамка и защита, но и създава положителна работна обстановка и установява ясни очаквания за страните. Освен това, в светлината на растящите правни изисквания и конкурентната борба за кадри, сключването на трудов договор става ключов елемент за успешното управление на човешките ресурси и поддържане на стабилни работни отношения.

Заглавие: **Десет думи от професионалния жаргон, които превзеха работното пространство през 2023 година**

Дата: 27.12.2023 12:15

Медия: **Мениджър**

Безпрецедентната работна среда през 2020 г. и 2021 г. заради пандемичните локдауни роди термина "Голямото напускане". След това на преден план излезе "Тихото напускане". През тази година, когато границата между социалните медии и работната култура се разми, а работната сила като цяло се ориентира предимно към разновидности на хибридни модели, се наложиха множество нови жаргони, които дефинират професионалната среда през 2023 г. ВВС изброява десетте най-често срещани популярни думи и фрази в тази област.

"Lazy girl job"

В края на май, тиктокерът Габриел Джъдж възхваляваше достойнствата на Lazy girl job (б.р. работа за мързеливи момичета): дистанционна, добре платена, относително нисконатоварена роля. Основната предпоставка - работа, която дава възможност за здравословен набор от приоритети и баланс между професионалния и личния живот - намери масов отзвук.

От декември насам хаштагът #LazyGirlJob е събрал близо 40 милиона гледания в TikTok. И въпреки че терминът се озова сред "момичешките тенденции" на 2023 г., работещи от всички прослойки дадоха ясно да се разбере: работата на мързеливото момиче може би е по-правилно да се опише като просто добра работа, за всички.

"Summer of strikes"

През февруари здравните работници в Обединеното кралство организираха най-голямата стачка в историята на Националната здравна служба (НЗС). Междувременно в САЩ над 300 000 американски работници в сферата на здравеопазването, развлеченията, автомобилостроенето и хотелиерството напуснаха работа само през първите осем месеца на 2023 г. Към 31 октомври в САЩ имаше 354 стачки, в които участваха приблизително 492 000 работници - най-големият брой организирани трудови протести от 2019 г. насам.

Макар и да не се ограничава строго до месеците на топлото време, тази акция бързо стана известна като Summer of strikes - (лятото на стачките), като някои проследяват произхода на термина до нареждането на президента на профсъюза на Amazon Крис Смолс за "горещо трудово лято". Акциите бяха изключително успешни и доведоха до безпрецедентни договори за работническите съюзи, включително Гилдията на американските писатели (WGA) и Обединените автомобилни работници (UAW).

"Authentic"

В края на ноември Merriam-Webster определи думата Authentic - (автентичен) за официална дума на годината. Базираното в САЩ издателство на справочници заяви, че тя е победила претенденти като "deepfake" и "dystopian". Определянето на думата на годината не е строго насочено към терминологията, свързана с работното място, но все пак желанието за автентичност в голяма степен е намерило място в професионалното ни ежедневие.

Все по-често работниците изразяват своята индивидуалност, споделят преживяванията си с колегите, превръщат в норма проблемите, свързани с психичното здраве, и насърчават по-интимна - автентична - среда на работното място.

'Vare minimum Mondays'

Миналата година тиктокерът Мариса Джо Мейс предложи лек за "неделните страхове" - чувството на потиснатост ден преди да се върнете на работа след почивен уикенд. Вместо да се впускат с главата напред в задачите, Мейс предложи на работниците да възприемат Vare minimum Mondays (минималните понеделници), като третираят първия ден от седмицата като постепенно връщане към работа.

Популярността на този термин нарасна тази година, като до момента в TikTok са направени повече от три милиона търсения. Макар че може да има нещо общо с Жихото напускане, терминът отразява и едно ново настроение към

работата, при което търсенето на хибридни модели на работа и стремежът към четиридневна работна седмица отразяват желанието на служителите за по-добър баланс между професионалния и личния живот.

"Coffee badging"

С връщането на властта на шефовете през 2023 г., на много от работещите им се наложи да бъдат на служебните си бюра поне няколко дни в седмицата. Но повечето от тях не искат да бъдат там - отношение, което доведе до появата на Coffee badging (бадж за кафе). Данните от проучване, проведено през юни от компанията за видеоконференции Owl Labs, показват, че около 58 % от хибридно работещите признават, че влизат в офиса, регистрират се със служебните си баджове, вземат сутрешното си кафе и си тръгват, за да работят от вкъщи през останалата част от деня.

Въпреки че политиките за връщане в офиса все повече надделяват, работниците ясно показват, че предпочитат гъвкавата схема на работа и безплатното кафе.

"Hush trips"

Много от служителите, които са успели да запазят дистанционната форма на работа разстояние, предприемат Hush trips (тихи/тайни пътешествия) отново с идеята за максимален баланс между професионалния и личния живот. Тези тайни почивки включват работа от отдалечено място, без да информирате ръководителя или екипа си. Около 44% от работниците от поколението Z признават за тази практика, според проучване от август на ResumeBuilder.

Ключът към успешното тайно пътуване? Настройте фона зад гърба ви при онлайн срещи, така, че да скриете всички издайнически знаци като палми или шезлонги край басейна - казват участниците в проучването.

"The Big Stay"

Според някои икономисти "Голямото напускане", което беше определящо за мобилността на работната сила през последните три години, е приключило. Сега данните сочат, че се наблюдава обратното явление The Big Stay (голямото оставане), при което хората се задържат на настоящите си работни места, заради опасенията, предизвикани от икономическата нестабилност и все по-конкурентния пазар на труда и опасенията от икономическа нестабилност.

И все пак тези, които остават на неподходящи за тях работни места, са неангажирани, по-малко продуктивни и по-често имат проблеми с психическото и физическото си здраве. Експертите казват, че ако работодателите искат да спрат "Тихото напускане", ще трябва активно да инвестират в удовлетвореността на персонала.

"Personality hire"

Опитните работодатели може да дават предимство на кандидатите за работа с позитивни и приятелски нагласи, но работната сила от поколението Z прави още една крачка напред, като се стича в TikTok, за да възхваляват предимствата на Personality hire (б.р. в свободен превод, наемане на личности)

Като свободна игра на думата "diversity hire" - общо взето пренебрежителен термин, който описва символичното наемане на работници от малцинствата - потребителите на социалните медии обикновено определят personality hire като човек, който компенсира липсата на професионална квалификация с подчертано оживено поведение. Видеоклиповете, в които се използва терминът, показват млади служители, които се смеят, разхождат се на работното място и питат "Какво има за обяд?" в разгара на работния ден, с ясното чувство, че работата се базира на различни настроения.

Въпреки че терминът изглежда лекомислен, в него има известна доза истина. В условията на дистанционна работа емоционално интелигентният служител може да насърчи комуникацията, което може да повиши производителността на екипите и да допринесе за усещането за социална връзка.

"Rolling recession"

Говорим за Rolling recession - рецесия с променлив темп на развитие, когато спадът засяга само определени сектори на икономиката в даден момент.

Например, въпреки че през първата половина на годината се говореше предимно за съкращения в технологичния сектор, други сектори, включително автомобилната и производствената започнаха да усещат болезнените удари на спадите в дейността. В същото време секторите, в които традиционно преобладават жените, като образованието, медицинските сестри и хотелиерството, продължават да понасят основната тежест на загубите на работни места, до голяма степен без много шум.

Докато икономисти и политици работят за предотвратяване на загубата на работни места, продължаващата рецесия си остава особено трудна за определяне и допринася за общото състояние на несигурност.

#WorkTok

Много от изброените до тук термини имат поне една обща черта: те са възникнали или са се разпространили в

#WorkTok - частта на TikTok, посветена на културата на работното място.

Хаштагът има поне 2,3 милиарда показвания, които обхващат всичко - от живота на професионален сладкар до най-добрите практики в областта на човешките ресурси. Някои експерти казват, че възходът му е бил неизбежен, тъй като той е създал така необходимото място за разговори, които липсват на мнозина активно заети, особено на младите хора, в ерата на дистанционната работа.

Тъй като все повече стават и възрастните, които се информират от TikTok и тъй като се създават цели общности около нишови теми, включително работата, платформата вероятно е готова да предостави следващия набор от нови термини, определящи работното място през 2024 г.

Заглавие: [Newsweek.ro: Лицемерието на Австрия за България и Румъния в Шенген няма граници](#)

Дата: 27.12.2023 08:22

Медия: [Класа](#)

Лицемерието на Австрия няма граници. От една страна се противопоставя на приемането на Румъния и България в Шенген. От друга страна, ситуацията в страната е сериозна. Това пише авторитетната румънска медия Newsweek.ro, цитирана от "Фокус".

Без 300 000 мигранти през следващите години, страната просто няма да може да функционира, докладват колегите, позовавайки се на изказване на президента на Търговската камара във Виена, който обвини правителството на страната си в популизъм.

Ето какво още казват авторите на статията, позовавайки се на публикации в австрийската преса:

На Австрия са й нужни 300 000 мигранти

Президентът на Търговската камара Харалд Марер призовава австрийското правителство да предприеме повече мерки за борба с недостига на квалифицирана работна ръка.

"За да продължи нашата страна да функционира, както сме свикнали, са ни необходими от 50 000 до 70 000 червено-бяло-червени карти", казва Марер.

Ако правителството го иска, до 2027 г. най-малко 15 000 души от трети страни ще трябва да получават разрешително за работа всяка година.

Той представи и цифрите: "Ако знам, че имам 200 000 свободни работни места и че ще имам нужда от още 300 000 работни места през следващите 15 години поради застаряването на обществото, тогава не мога да пренебрегна това", разкритикува Марер решенията на кабинета, касаещи миграцията.

Според статията, публикувана в eXpress, австрийският експерт дава пример с Германия, която вече е довела мигранти по маршрута, толкова често цитиран и обвиняван за всички беди от Австрия.

"Германия утрои за една нощ контингента на хора, докарани в страната от Западните Балкани", каза президентът на Австрийската търговска камара.

"Трябва ние също да поканим тези хора да станат част от нашия пазар на труда. В същото време трябва да се стремим да привлечем онези, които искат да дойдат в Австрия със семействата си, за да работят и живеят тук.

Точно това австрийското правителство не прави днес поради една единствена причина: популизъм. Хората се страхуват от мигрантите, но без тях австрийската икономика ще се срине", категоричен бе Марер в интервю за "Kurier".

Румъния чука при затворени врати, защото Австрия твърдо отхвърля присъединяването на Румъния и България към Шенген. Българите обявиха, че Виена запазва позицията си и ветото си срещу двете съседни страни.

Заглавие: [Наказания на работното място: Реални примери и уроци от практиката](#)

Дата: 27.12.2023 16:12

Медия: [Pariteni](#)

Кои са нарушенията, които могат да доведат до дисциплинарни нарушения

В работния процес, дисциплината е от съществено значение, за да се поддържа ред и ефективност. **Законът в България предвижда определени нарушения на трудовата дисциплина, за които работодателите имат право да прилагат дисциплинарни наказания.** В тази експертът по трудово право д-р Тодор Капитанов ще разгледа различни видове нарушения и как те се отразяват на работните отношения, използвайки конкретни примери.

За съжаление **в България все още се злоупотребява с налагането на дисциплинарни наказания, които се**

използват като инструмент за решаване на личностни конфликти и контрол на нездравите взаимоотношения между работник и работодател. Като цяло този вид наказания има съвсем друга цел за да бъдат уредени от законодателството.

Нарушаване на синдикално право на сдружаване: История на един работник

Дисциплината на работното място е основен елемент за поддържане на реда и ефективността в работната обстановка. **Налагането на наказания за нарушения на трудовата дисциплина цели да се гарантира, че работниците изпълняват задълженията си и спазват правилата и процедурите на организацията.** Строгото следване на работната дисциплина често води до по-висока производителност и по-ефективно използване на работното време. В някои теории се счита, че работниците, които са свикнали с определени стандарти и правила, са по-склонни да работят по-ефективно.

istock

Неконтролираните дисциплинарни **нарушения могат да имат негативен ефект върху бизнеса, включително загуба на производителност, негативно отражение върху имиджа на дадена фирма, включително и финансови загуби.** Налагането на наказания има за цел да се предотвратят и коригират подобни ситуации.

Някои дисциплинарни нарушения, като например неспазването на правилата за безопасност, могат да поставят под риск здравето и безопасността на работниците. Наказанията служат за гарантиране на спазването на тези правила и за предпазване на работната обстановка.

Съгласно закона, **нарушенията, които могат да доведат до дисциплинарни нарушения са следните:**

1. Закъснение, преждевременно напускане на работа, невявяване на работа или неуплътняване на работното време:

Пример: Работник или служител често закъснява на работа без да предоставя разумно обяснение или оправдателен документ. Това нарушение води до прекъсване на работния процес и може да засегне производителността на екипа.

Работа на срочен трудов договор: митове и истини

2. Явяване на работника или служителя на работа в състояние, което не му позволява да изпълнява възложените му задачи:

Пример: Работник или служител идва на работа в нетрезво състояние и не може да изпълнява своите отговорности. Този вид нарушение може да доведе до несериозни или дори опасни ситуации на работното място.

3. Неизпълнение на възложената работа, неспазване на техническите и технологичните правила:

Пример: Работник или служител не спазва утвърдените процедури при работа със сложна техника. Този вид нарушение може да доведе до опасност за живота и здравето на работещите, както и до технически проблеми и загуба на време и ресурси.

istock

4. Произвеждане на некачествена продукция:

Пример: Работник или служител не следва стриктно качествените стандарти при производството на дадена стока. Този вид нарушение води до загуба на репутация на фирмата и възможни искове от страна на клиентите.

Изпитателен срок в трудовия договор: предимства и рискове

5. Неспазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труда:

Пример: Работник или служител не носи предвидените средства за защита при работа с опасни вещества. Такова нарушение може да доведе до тежки здравословни проблеми и дори към законови преследвания.

istock

6. Неизпълнение на законните нареждания на работодателя:

Пример: Работник или служител отказва да изпълни ясно изразени инструкции от ръководството. Този вид нарушение затруднява вътрешното функциониране на организацията.

7. Злоупотреба с доверието и уронване на доброто име на предприятието, както и разпространяване на поверителни за него сведения:

Пример: Работник или служител разпространява по официални канали за комуникация на фирмата лъжливи слухове за нея и ръководството, които могат да доведат до увреждане на репутацията ѝ и загуба на пазари.

8. Увреждане на имуществото на работодателя и разпиляване на материали, суровини, енергия и други средства:

Пример: Работник или служител не спазва правилата за употреба на оборудване, което води до честите му повреди и ненужни разходи за ремонт.

9. Неизпълнение на други трудови задължения, предвидени в закони и други нормативни актове, в правилника за вътрешния трудов ред, в колективния трудов договор или определени при възникването на трудовото правоотношение.

Пример: Работник или служител игнорира новите законови разпоредби, свързани със защита на личните данни на клиентите, което може да доведе до правни проблеми за фирмата.

Използвайки тези примери, работодателите могат по-лесно да разберат и прилагат дисциплинарни наказания, когато нарушения на трудовата дисциплина възникнат в техните организации.

Справка:

чл. 187, чл.188, чл. 194, чл. 193, чл. 221 от Кодекса на труда

Заглавие: **6000 лева заплата, а няма кандидати за работа**

Дата: 28.12.2023 10:14

Медия: **Агенция Стандарт**

Един сектор закъса за кадри

Огромна липса на кадри се наблюдава в транспортния сектор. Въпреки големите заплати, които превозвачите са готови да дават, в целия Европейски съюз не достигат над половин милион шофьори на камиони.

След десет години професионално зад волана опитът на Чавдар Томов потвърждава, че заплащането му като шофьор на камион е добро, разказва bTV.

"Месечното заплащане варира, но между 5 и 6 хиляди лева, което за България, че даже и за целия ЕС, е една добра работна заплата", казва той.

Чавдар казва още, че парите в този бизнес са добри, но срещу тях стоят дълги дни тежка работа.

"Най-вече, че ни няма. А когато попитат детето ми "Къде е татко?", то сочи лаптопа", споделя още международният шофьор.

Официалните данни на националната статистика показват, че средна брутна заплата в сектора започва от 1728 лева за септември, но това се отнася за целия сектор "Транспорт, складиране и съобщения".

По данни на НСИ средната брутна работна заплата в сектор "Транспорт, Транспорт, складиране и съобщения" е:

- За септември 2023 г. - 1728 лв.
- За третото тримесечие на 2023 г. - 1689 лв.

Заглавие: **Вижте колко души започнаха работа по програми във Врачанско**

Дата: 28.12.2023 06:00

Медия: **Конкурент**

От Дирекция "Бюро по труда"-Враца изнесоха данни за това колко души са започнали работа по Програми на Агенцията по заетостта през месец ноември.

Става ясно, че за изминалия месец по националната програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания са работили 21 души.

Припомняме, че обект на програмата са безработни с трайни увреждания в трудоспособна възраст, регистрирани в ДБТ, като приоритетно се включват лица с и над 71% намалена работоспособност, военноинвалиди с и над 50% намалена работоспособност, хора със сензорни или ментални увреждания.

В Бюрото по труда по Национална програма "Помощ за пенсиониране" през ноември са работили 9 лица

Основна цел на програмата е подкрепа за преход от безработица към работа и пенсиониране на безработни лица

над 58 г., които активно търсят работа и са регистрирани в ДБТ.

През отчетния месец 6 лица са работили по националната програма "Активиране на неактивни лица" и 6 лица по Национална програма "Мелпомена".

През ноември общо 14 лица са преминали обучения за придобиване на професионална квалификация по условията на проекти на социалните партньори - 20 лица по Проект "Устремени напред" (АИКБ); 20 лица по проект "Осигуряване на качествен труд" (БСК); 20 лица по проект "Хоризонти 8" (КТ "Подкрепа"); 20 лица по проект "Знания и умения за работа - 2" (КРИБ); 60 лица по Проект "ПРОСПЕРИТЕТ" (БТПП).

През периода по условията на мерки за заетост по Закона за насърчаване на заетостта са работили 19 лица.

През ноември по проект "Започвам работа" по Програма "Развитие на очнешките ресурси" – Компонент 1 "Активиране" през отчетния месец са активирани 9 лица. Същите попълниха анкетни карти.

По проект "Родители в заетост" през отчетния месец за включване в проекта са подали заявления 3 родители и 2 безработни лица, желаещи да бъдат детегледачи. В заетост са включени 3 лица, а общо по условията на проекта са работили 19 лица.

Заглавие: **Ръстът на възнагражденията за последните 12 месеца в България е вторият най-висок в ЕС**

Дата: 28.12.2023 08:33

Медия: **ФорумЪт**

Ръстът на възнагражденията за последните 12 месеца в България е вторият най-висок в ЕС – 15.8%, близо до водача Хърватия.

– Това не би трябвало да изненадва (сходни данни съм коментирал на същия ден преди 6 години, както ми напомни Фейсбук);

– В индустрията и строителството увеличението на разходите за труд е дори по-високо – 17 и 17.5%;

– При отворен пазар на труда в ЕС и влошаваща се демография сближаването на номиналните заплати с тези в по-богатите страни ще се случва сравнително бързо;

– Работодателите не могат да спрат този процес – вместо това трябва с иновации и инвестиции да се повишава производителността;

– И всичко това – при 50% от работната сила, която е практически функционално неграмотна, видно от резултатите в изследването PISA.

Leave a Comment Powered by Ultimate Social Comments

Заглавие: **В България младите не искат да работят за 1400 лева**

Дата: 28.12.2023 10:32

Медия: **Днес News**

У нас продължава тенденцията възрастни хора да работят и след пенсия. На този фон изкуственият интелект все повече се опитва да промени тенденцията при пазара на труда.

"Безработицата е 5,5%, миналата година по това време беше 4,7%. Коефициентът на заместване мина границата от 60 души – на всеки 100, излизащи от пазара на труда, 60 ги заместват. Това е сериозен проблем и това ще се задълбочава", заяви председателят на Българската конфедерация по заетостта Надя Василева в студиото на "България сутрин".

"Борбата за кадри е ожесточена, забелязахме реструктуриране на бизнес операции. Има турбуленции в ИТ сектора, в минното дело, изпращаме неприятна година за работодателите. Имаше съкращения, дисбалансът между търсене и предлагане трайно се е настанил в България", подчерта Василева.

Пред Bulgaria ON AIR гостът посочи, че един от вариантите за набавяне на работна ръка е вносът на кадри от чужбина.

"Почти във всички сектори се усеща задъхване, само 30% от отворените позиции са в състояние да бъдат затворени лесно – това е огромен проблем. Младото поколение още не е готово или не иска да влезе на трудовия пазар. Голяма част от тях са презадоволени от своите родители. Има и 40-годишни, които разчитат на родителите си", каза още гостът.

Тя препоръча на работодателите да бъдат по-гъвкави и да организират при възможност работата така, че да бъде възможна и хора, които нямат възможност да работят от 9 до 18 ч. По думите ѝ компании предлагат за млади хора без опит стартова заплата от 1400 лв. чисто и не могат да си намерят служителите.

Post Views: 0

Заглавие: **Ще има протести, ако хората продължават да не могат да свържат двата края**

Дата: 28.12.2023 10:31

Медия: Budnavarna.com

Ще има протести, ако хората продължават да не могат да свържат двата края, каза президентът на КНСБ Пламен Димитров. Устойчивото финансиране е много важно. Бюджет 2024 като цяло не е лош, допълни той, предава NOVA.

"Инфлацията беше покрита с ръста на средната работна заплата, по данни на НСИ. Тя обаче продължава да расте. Освен това личната инфлация е различна, тя зависи от това какво купува от магазина. 40% от българите получават средни заплати под или 1000 лева. С тези възнаграждения не можем да задържим тези, които работят у нас", коментира той.

По думите му около 350 млн. лева все още липсват в бюджета, а 300 са неразпределени за системи с изостанали заплати. "В земеделието нямаме никакви увеличения на заплатите, градският транспорт наскоро получи някакви средства. Там остава напрежението. В здравеопазването също няма ръст. В този сектор през януари също ще има напрежение със сигурност. Проектната готовност по капиталовата програма е доста ниска. Държавните структури има голям риск да не я изпълнят. Хубаво е, че има буфери в разходната част", смята Димитров.

Заглавие: **Над 156 000 ученици усвояват професия още в гимназията**

Дата: 28.12.2023 09:03

Медия: Kmeta.bg

Над 156 000 ученици усвояват професия още в гимназията. Избралите професионални паралелки тази учебна година са с над 13 000 повече спрямо миналата. Данните съобщи министърът на образованието и науката проф. Галин Цоков.

"Всички ученици, които избират да усвояват професия още в гимназията, заслужават модерни образователна среда и учебни програми. Това е основен приоритет на МОН и ние усилено работим, за да могат професионалните гимназии в България да предлагат иновативно образование и обучение за професиите, необходими на пазара на труда", допълни проф. Цоков.

Той припомни, че с бюджет от близо 100 млн. лв. по Плана за възстановяване и устойчивост 28 професионални гимназии ще бъдат оборудвани в съответствие с най-високите технологични изисквания, за да се превърнат в центрове за високи постижения в професионалното образование и обучение.

Отделно, по Национална програма "Професионално образование и обучение" тази година други 20 професионални гимназии получават финансиране от 1,5 млн. лв., за да обновят материално техническата си база. Със средства по програмата ще се модернизира и изпитното съдържание така че гимназистите да получават обучение, отговарящо на изискванията на пазара на труда.

МОН започна сериозна реформа, свързана с преосмисляне на списъка на професиите, които се изучават в училище, за да можем да бъдем с една крачка напред и по-близо до професиите на бъдещето. Над 140 професионалисти в 20 сектора – представители на работодатели, браншови организации, синдикати, висши училища, образователни и обучителни институции вече стартираха работа по новия списък. "Това е важна стъпка в посока да осигурим на нашите деца кратък период на преход от училище към работа и да изградим система на професионално образование, която да е много близка до реалните нужди на бизнеса", каза министър Цоков.

Заглавие: Пеевски сигнализира МВР и ДАНС за работещ у нас екип на телевизия "Русия 1", забранена в ЕС

Дата: 28.12.2023 10:40

Медия: **WOW Media**

Председателят на парламентарната група на ДПС Делян Пеевски подава сигнал до МВР и ДАНС за работещ на територията на България екип на забранената в ЕС телевизия "Русия 1", съобщава БНР.

За качените в YouTube материали, заснети в центъра на София, алармираха бившият посланик на страната ни в Русия Илиян Василев и медийни публикации, посочват от пресцентъра на ДПС.

Проявата на недостатъчна активност при подобни провокации е лош сигнал към нашите евроатлантически партньори, както и поставя под риск от влиянието на хибридните атаки обществения ред и застрашава сигурността и суверенитета на България, се казва в сигнала на Делян Пеевски. Той напомня, че Русия е обявила България за неприятелска държава, а преди два месеца Москва изгони кореспондента на БНР като отговор на изгонения от София кореспондент на "Российская газета", уличен в шпионаж.

"Приемам като провокация към правовия ред и зачитането на европейските ценности и санкциите срещу Русия, възможността екип на медия, забранена за излъчване на територията на ЕС, рупор на руската военна машина, да излъчва от центъра на София", се казва в сигнала на Делян Пеевски. "Изразявам остро възмущение от този акт, като настоявам ръководството на Министерство на вътрешните работи и ДАНС незабавно да извършат спешна проверка за установяване на обстоятелствата и фактите по този случай", подчертава той.

"Напомням, че Русия обяви България за неприятелска държава, а преди два месеца Москва изгони кореспондента на БНР", пише председателят на ПГ на ДПС. "Очаквам ръководството на държавна агенция "Национална сигурност" да извърши проверка във връзка със своите правомощия и да изпълни своите задължения, като с действията си защити националната сигурност на страната и евроатлантическата ѝ принадлежност", настоява Делян Пеевски.

Проявата на недостатъчна активност при подобни провокации е лош сигнал към нашите евроатлантически партньори, както и поставя под риск от влиянието на хибридните атаки обществения ред и застрашава сигурността и суверенитета на България, подчертава той.

По-рано бившият ни посланик в Русия Илиян Василев написа във Фейсбук: "Случайното" интервю на Волгин с канал Россия-1 ме принуждава да задам следните въпроси.

1. На какво основание МВНР е издало виза и разрешение на екипа на тази руска официална медия, която е забранена за излъчване в ЕС, да влезе в България и да прави интервюта и то по празници, след като техният МИД (Министерство на външните работи, бел. ред.) изгони и последния български журналист и на практика сме в режим на взаимна забрана за журналисти?

"тази телевизия "воюва" срещу България с материалите, които прави, в случая – с предавания, които разделят българското общество. За сведение на минувачите, за да действа в София, екипът на Россия-1 е получил визи и то не туристически и би трябвало да е обявил целта на визитата си. Значи някой в МВНР му е помогнал.

Този въпрос е още по-смислен в контекста на очебийния факт, че тази телевизия "воюва" срещу България с материалите, които прави, в случая – с предавания, които разделят българското общество. За сведение на минувачите, за да действа в София, екипът на Россия-1 е получил визи и то не туристически и би трябвало да е обявил целта на визитата си. Значи някой в МВНР му е помогнал.

2. Ръководството на БНР би трябвало да вземе мерки, защото очевидно Волгин е ампутирани от чувство на колегиалност и солидарност, след като дава интервю на канал от страна, която изгони собствения кореспондент на БНР в Русия?

Ако приемем, че сме в състояние на война, и в момента Кремъл е активирал всички руски служби и пропаганди да работят срещу България, правителството и най-вече истинската атлантическа част в сглобката, то действията на Волгин са съставомерни. Няма да използвам правосъдните стандарти на Русия в този момент – "за дискредитация на армията", а нашите собствени – "за поставяне в услуга на чужда държава". Аргументът "свобода на словото" не касае чужда агентура и действия против законно избраните власти, който стимулира "разкол" между "обикновените" хора и властите – ключова опорна точка на Кремъл", пише Илиян Василев във Фейсбук.

Заглавие: **Русия стъпи накриво: Иран привика руския посланик за спешни разговори**

Дата: 26.12.2023 14:20

Медия: **Факти**

Русия е в деликатна ситуация, защото разчита на военната помощ на Иран

Иран протестира пред Русия заради съвместно изявление след шестата сесия на Руско-арабския форум за сътрудничество, съобщава FREEDOM.

Наскоро руският външен министър Лавров посети форума в Мароко. В съвместно заключително изявление Русия и представители на Лигата на арабските държави призоваха за мирно разрешаване на конфликта около три острова в Персийския залив. Иран ги превзе през 1971 г., а Обединените арабски емирства смятат тези острови за свои.

"Подкрепят се мирни решения и инициативи, насочени към разрешаване на конфликта чрез двустранни преговори или Международния съд в съответствие с международното право и Хартата на ООН", съобщи Ал Джазира.

Техеран е възмутен от това изявление. Руският посланик отново е привикан в иранското външно министерство.

"На срещата заместник-генералният директор на департамента за Персийския залив на иранското външно министерство напомни на руския дипломат за необходимостта от зачитане на суверенитета и териториалната цялост на страните като признат и основен принцип на отношенията между държавите по света. Говорителят на външното министерство потвърди вечния суверенитет на Иран над трите ирански острова в Персийския залив", се казва в съобщение на иранското външно ведомство.

Политологът и ръководител на Центъра за анализи и стратегии Игор Чаленко припомня, че Иран директно заяви, че полуостров Крим е неразделна част от Украйна. Според експерти е съмнително, че Москва ще успее да поддържа съюзнически отношения и с двете страни едновременно – Иран и ОАЕ. За Техеран е важно да запази островите в Персийския залив за себе си: по този маршрут се транспортира една пета от световното производство на петрол. Но Абу Даби също няма да отстъпи. Така Русия е в деликатна ситуация, защото разчита на военната помощ на Иран в агресията си срещу Украйна.

Заглавие: **ГОРЕЩО: Ето колко милиона долара са платили в Конгреса на САЩ братя Домусчиеви за пиар и лобизъм (ФАКСИМИЛЕТА)**

Дата: 26.12.2023 14:34

Медия: **ПИК**

Как се бори "Магнитски" превантивно? След първите санкции по "Магнитски" у нас през 2021, когато бяха ударени близкостоящи до тях лица, братя Домусчиеви започват операция по спасяване на имиджа си в САЩ, която завърши със залавянето на техния кораб "Верила" на ирландските брегове с цяла планина от кокаин.

Избелването за близо 5 милиона долара беше почернено от половин тон снежнобял чист прах.

С името само на олигарха Кирил Домусчиев, без да броим отделно брат му – олигарха Георги Домусчиев, са свързани огромни суми за лобизъм във Вашингтон.

Регистърът извади 26 плащания по договори на Кирил Домусчиев (21 съвместно с брат му) за 2 160 000 долара. За 2 години. Средно по милион и отгоре на година. Не потърсих справка и за някоя от многобройните им фирми, за които също е възможно да имат договори.

Какво търсех ли? – Сумите за лобизъм в Конгреса на САЩ – в Палатата на представителите и в Сената.

Сумата от над 2 милиона не е показателна. Защото на 22 март мин. г. неговата фирма Nuverpharma беше представена като най-новия член на Консултативния съвет към Президента на Търговската камара на САЩ във Вашингтон. Причината – братята Домусчиеви присъстват в САЩ в 6 американски щата с 5 завода и 2 развойни центрове.

Предполагам, че след случилото се в Ирландия с кораба "Верила" тези суми за лобизъм неколкократно ще нараснат. Но и колкото да нарастват, никакви пари не са в състояние да изтрият случилото се.

Неизбежно ще последва отдръпване – не светкавично, немасирано, постепенно... Без публичен шум. Империята достигна върха си тази година, особено с посещението у нас през пролетта на експрезидента Бил Клинтън (като гост на Конфедерацията на работодателите у нас, председателствана от Кирил Домусчиев от 2014 г. насам)

Корабът с име на планина, която мнозина обвързват с перилни препарати ("Верила") ще затрие всичко постигнато досега. Неизбежно е. От върха пътят винаги е надолу.
"Sic transit gloria mundi".

Григор Лилов, разследващ журналист, Фейсбук

Следвайте ПИК в и Твитър

Заглавие: **Управата на Пловдив се заема с премахването на "Альоша"**

Дата: 27.12.2023 14:31

Медия: **Буднаера**

Следвайте "Буднаера" в Телеграм

И в дневния ред на Пловдив влиза премахването на паметника "Альоша", предаде БНР.

"Трансформация на пространството следва да има задължително. Това обаче как да се трансформира това пространство, е въпрос на дебат сред пловдивчани." - каза пред БНР Веселина Александрова, общински съветник от ДБ.

Паралелно ще се обследват юридическите и техническите възможности това да се случи, обясни тя.

"В Пловдив също е полярна тема от години. Затова и тези действия някои ги наричат закъснели. Всички политици по време на избори не повдигаме тази тема." - коментира Александрова.

Според нея, "Альоша" символизира разединението в Пловдив, който всъщност е мултиетнически град на толерантността. Общинската съветничка смята, че не може това да е символът на Пловдив и да заема най-високото място в града.

Всички промени, които се случват рязко, винаги разединяват хората, подчерта Веселина Александрова.

Затова и според нея дебатите трябва да се случат по-бавно:

"Не говорим категорично за демонтаж. Говорим за трансформация на пространството. През годините има най-различни идеи за това какво може да се случи на мястото на Альоша. Има идеи за промяна на статуята, така че тя да изобразява Васил Левски."

"Има данни, има слухове, говори се, че е обявен за паметник от национално значение и че собствеността е държавна, което вече малко изкривява компетентния орган, който трябва да вземе решение", заяви Александрова.

Александър Авдеев, руски посланик в София от 1992 до 1996г. разказва любопитна история, свързана със спасяването на паметника на Альоша в Пловдив преди 30 години.

ЗА КАКВО Е СЪЗДАДЕНО ЧОВЕЧЕСТВОТО

Източник/ци: Управата на Пловдив се заема с премахването на "Альоша" | Glasove.com

Следвайте "Буднаера" в Телеграм

Заглавие: **Два преврата в Африка трябва да отрезвят и Запада, и Русия**

Дата: 27.12.2023 07:17

Медия: **Дневник**

Извънредна новина Разберете големите новини в момента, в който се случват - директно в имейла ви.

Превратите в Нигер и Габон, деветият и десетият в Африка за четири години, за кратко завладяха международното внимание тази година. После, наред с кризи в Украйна, Южен Кавказ и Близкия изток, бяха позабравени.

Авгледането в тях би помогнало на Европа да види колко бързо се променят Африка и светът - полезно разбиране за собствената ѝ сигурност.

Как изглеждат двете държави, някога колонии на Франция, след събитията от лятото и какви уроци крие съдбата им за африканската политика (и вероятно за европейската и световна дипломация)? "Дневник" потърси отговорите от наблюдатели в Абуджа (Нигерия) и Ниамей (Нигер).

Нигер: санкциите не помагат

Краткият преглед на събитията показва различно отношение на международната общност към двата преврата.

Нигер, важен производител на уран, бе централен в опитите за регионално овладяване (с френска помощ) и на екстремизма в обширния регион Сахел, и на миграцията. Президентът Мохамед Базум бе свален от членове на президентската гвардия на 26 юли, след като военните вляха властта в съседните Мали и Буркина Фасо от 2020 г. насам. Един от аргументите: несправянето с вълните от джихадисткото насилие.

Преврати и все повече джихад: Нигер събдва кошмара на Европа

САЩ, Франция и други партньори спряха помощите; след настояване на Нигер Париж изтегли своите 1500 военни, пристигнали там от Мали и Буркина Фасо (които ги бяха изгонили). Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS), в която членуват и трите и в която съседна Нигерия е най-голямата страна, дълго заплашваше с военна интервенция за възстановяване на Базум, но тя още не се е състояла. ECOWAS наложи тежки санкции, ударили Нигер - от търговията до електроенергията, две трети от които идват от Нигерия.

Хунтата още е на власт, а санкциите тежко засягат цивилните. Според Нанду Обаси от Международната кризисна група те застрашават ключови проекти като Транссахарския газопровод, който може да захранва и Европа от Нигерия, през Нигер и Алжир.

ECOWAS отстрани Нигер от всички управленски органи, но заплахите за военна намеса отстъпиха на призови за "кратък преходен период" (хунтата настоява за тригодишен). Западноафриканските страни отдалечиха тази стъпка, признавайки на практика администрацията в Нигер след дълго отлагане. Бенин, Того и Сиера Леоне станаха посредници и обявиха, че компромис с Нигер е възможен.

Справят ли се обаче военните по-добре с джихадисткото насилие? "Още не е момент за резултати", санкциите не улесняват положението на армията, каза за "Дневник" А. Алкадум, анализатор на политиката и сигурността в Сахел. По думите му, след първите трудни седмици след преврата, е безопасно да се говори за "истинско затишие" на фронта на запад и изток. Като изключение посочва региона Маради в югозападната част на страната и свързва проблемите там със сигурността в Нигерия (Маради граничи със северния нигерийски щат Кацина). Друго предизвикателство е предстоящото отваряне на 122 от 800 затворени заради несигурността училища в Тилабери, югозападен Нигер (недалеч от столицата Ниамей).

Две кризи бушуват в Нигер и превратът е по-малката

Габон: Превратът не е преврат

В Габон Али Бонго Ондимба наследи баща си, Омар Бонго, преди 14 години; двамата заедно управляваха 56. На 30 август армията застана зад твърденията на опозицията, че поредните подпечатали властта му избори са белязани от измама. Той бе свален като противодействие на "покваряващата" власт на семейството и близкия му кръг. Хунтата обещава избори след края на прехода; тя го свали от власт часове след като бе обявена победата му.

Шест дни след преврата на мястото на Бонго се появи лидерът на президентската гвардия Брис Олиги Нгема, оглавил преврата и бързо избран за ръководител в "преходния период". Той не просто е служил и при бащата, и при сина, но на втория е и братовчед. Граждански организации, опозицията и дори партията на Бонго застанаха зад пучистите, като заяви, че превратът не е преврат, а "освобождение".

Бяха освободени дългогодишни политически затворници. Нгема се отказа от заплата като президент и обяви свиване на публичните разходи чрез орязване на депутатските и на политическото финансиране. В средата на ноември бяха насрочени и избори - за август 2025 г., предполагаем "край на прехода". Нгема увери, че забавянето е, за да не "повтаряме едни и същи грешки".

Да сваляш династия в "богата" държава: различният преврат в Габон

Хунтата вече разбира и трудностите на управлението. "С всеки изминал ден може все повече да осъзнае общото състояние на влошаване на публичните финанси", каза говорителят на военните Улрих Манфумби. По думите му решението е мотивирано от разбирането на президента за "спешните социални въпроси и множеството очаквания

на габонския народ" (той вероятно има предвид и недоволството от ширещата се корупция на семейство Бонго, придало според военните легитимност на преврата.

Мирното овладяване на властта от военните създаде известно спокойствие, важно за партньорите на Габон и бизнеса, особено в толкова зависима от петролните си приходи държава. Габон обяви, че Африканската банка за развитие е свалила санкциите, наложени на страната, след отстраняването на Бонго. Това не спаси държавата от западни и регионални санкции, включително американски (Вашингтон спря и цялата нехуманитарна помощ). Пътят до възстановяване на демокрацията в Габон ще е дълъг, както този в Нигер - до възстановяване на обещаната от военните сигурност.

Брис Олиги Нгема, президент на Габон
"Радикален популистски преврат"

Какво всъщност движи тези преврати и подкрепата за тях? Наглед те са различни.

Този в Нигер, като в Буркина Фасо и Мали, спада към радикалните, "популистки" преврати, каза Овигуе Егуегу, анализатор на политики в консултантската организация Development Reimagined, в телефонен разговор с "Дневник" от Абуджа. На улицата имаше усещане за "деколонизаторски" елемент и отхвърляне на възприемана като заробваща постколониална система (която не направи Африка по-демократична, нито по-благоденстваща). В Габон и например в западноафриканската Гвинея (2021), където имаше въпроси към демократичните институции (президентът Алфа Конде промени конституцията, за да получи нов мандат; спечели и се стигна до протести), ситуацията е друга: поквареният изборен процес събужда недоволството към управляващия елит.

Има и общо между тези преврати: видимото отсъствие на сериозна вътрешна съпротива. Автентична ли е народната подкрепа, която в Нигер продължава да се демонстрира публично, след месеци санкции и изолация?

Теоретично измерването на поддръжка в засегнатите държави е деликатен въпрос; "силните на деня" винаги са можели да мобилизират агитки (и то далеч не само в Африка).

Отговорът в Нигер и Габон обаче все пак изглежда "да". В Нигер разследвания показаха, че раздаването на руски знамена вероятно е организирано и това отново събуди на запад тезите за "активно мероприятие" на Москва. Жителите обаче са на улицата не заради Русия, а заради "популисткия характер" на действията на военните. Тъкмо това, според Егуегу, е причината ECOWAS да се откаже от военната намеса в Нигер, каквито имаше в други държави в последните десетилетия, от Сиера Леоне до Гамбия:

Овигуе Егуегу, анализатор, Development Reimagined

"Не че в Нигер хората се недоволни от Базум. Въпросът е в системните практики, в преимуществата на Франция в икономиката в ущърб на страната", каза той. А руските знамена са, защото мнозина африканци видяха в Русия приемник на Съветския съюз в борбата за политическа и икономическа самостоятелност, продължи Егуегу.

Френската "квазиимперия" е заложен на карта след превратите в Африка

"За разлика от Мали и Буркина Фасо, където улицата извика армията, в Нигер армията се задейства, а улицата я последва", каза А. Алкасам. "Тази подкрепа идва от няколко места: бившата политическа опозиция и граждански организации, но и от обикновените граждани, на които им е омръзнал начинът на управление на бившия режим." По думите му в Нигер все още има плурализъм по частните радио и телевизионни канали. "Но е вярно и че демонстрациите остават забранени."

Обвинява ли някой армията, че с действията си предзвика опустошителните санкции, или повечето хора сочат ECOWAS и Запада? "Няма едно мнение, дори и мнозинството гласове, които да могат да се чуят, в много по-голяма степен да осъждат ECOWAS и западните страни, особено Франция", казва той. По думите му, дори средните и висши класи да искат демокрация, надделява мнозинството, по-ниските класи, чрез силна подкрепа за армията и невероятна издръжливост като знак на съпротива.

А. Алкасам, анализатор на политиката и сигурността в Сахел

Друга опасност, отказала ECOWAS от интервенция: хунтите в Буркина Фасо и Мали обявиха, че всяка външна намеса в страната ще се смята за "акт на война". Тримата лидери на хунтите засилиха сътрудничеството в сигурността, сключиха пакт за взаимна защита. Обявиха и създаване на Алианс на сахелските страни, който трябва да се сближи и икономически и монетарно.

И двамата събеседници на "Дневник" виждат в този съюз средство за натиск срещу санкциите. Продължителният външен натиск е подарък за лидерите, за да нарекат ECOWAS лакеи, а ООН - марионетка на Запада. "Нищо няма да ускори взаимната интеграция на Мали, Буркина Фасо и Нигер, колкото статуквото на враждебност от ECOWAS, от Франция, от ЕС", каза Егуегу.

Според Алкасам трите страни така или иначе имат нужда от единен подход в сигурността, чиято липса е допринесла за разгарянето на кризата в Сахел, редом с провала на регионалните опити за координация (включително водените от Париж).

Това не е "сблъсък на Запада и Русия"

Така вътрешният подтик, а не геополитическото противопоставяне в света, бе решаващ за двата преврата. Същата тази геополитика обаче стана причина Западът да реагира различно.

Жозеп Борел, върховен представител на ЕС във външната политика

След събитията в Нигер мнозина на Запад предвкусиха разширяване на руското влияние в Сахел, след като частната военна компания "Вагнер" бе изместила Франция в борбата с тероризма в Мали, бе поставила почти в подчинено положение Централноафриканската република и опитваше да установи работа с Буркина Фасо. Посещението на заместник-министъра на отбраната на Русия Юнус-Бек Евкуров при трите хунти и договореното между Москва и Ниамей партньорство тази есен накара тези тревоги да изглеждат като самоизпълняващо се пророчество.

"Ал Кайда" срещу "Вагнер": Русия се забърка в опасна игра в Африка

Санкциите към Габон все пак бяха по-ограничени. На запад доминираха заглавия, според които Русия може да "натрупа точки" за сметка на Запада в Нигер, както в Мали и Буркина Фасо. В Габон се говореше за запазване на позиции на Вашингтон и Париж.

Но това не означава, че Франция и Западът "печелят" пред Русия в Габон и, обратно, "губят" в Нигер; за управляващи и жители в двете страни това не е най-важното.

"Дворцовият преврат" в Габон не оказва натиск върху френски и други европейски интереси, каза . САЩ добре познават Нгема, той има имоти в страната. Френският посланик отиде на встъпването му в длъжност. "Този преврат не е радикален. Това не означава, че Нгема е лакей: той може би ще гледа повече към Запада и американците", каза още Егуегу.

Предстои да се види дали Нигер ще направи като Мали и Буркина Фасо: дали ще се откаже от френския като официален език (на 25 декември прекрати сътрудничеството със световната франкофонска организация), докъде ще стигне отмяната на споразумения за сътрудничество.

Според Егуегу обаче превратите не са отхвърляне на Запада по принцип. Буркина Фасо например се опитва да ангажира Международния валутен фонд въпреки критиките към него в Африка като изградена под силно западно влияние институция. "В Нигер имате американска военновъздушна база в Агадес и друга в Ниамей. Когато дойде хунтата, даде да се разбере, че иска французите да си ходят, но нито за миг не е искала американците да си ходят. Не е нужно са се рушат връзките със Запада."

Овигуе Егуегу, анализатор, Development Reimagined

Алкасум гледа по-различно на въпроса за руското влияние. "Всички разбират, че Нигер и Сахел са важна цел за влияние на Запада и Русия", но и много други, включително Съединените щати и Германия, също мислят за позициите си. Предвид факта, че "в държавите под нейно влияние като Централноафриканската република и Мали" Русия няма проекти за развитие, "не мисля, че Нигер ще се раздели с доверените си традиционни партньори без нещо по-сериозно в замяна", смята той.

А. Алкасум, анализатор на политиката и сигурността в Сахел

Времето ще покаже може ли Русия да удовлетвори каквито и да било очаквания в Сахел (няма да са достатъчни уверенията на външния министър Сергей Лавров, че руските знамена показвали неудовлетворение от Запада). Времето ще тества и търпението на Европа, за която Нигер този месец спря да е и ключов съюзник срещу така разделящата обществата на Стария континент миграция.

Нищо от казаното не значи, че африканските политици не носят никаква отговорност за решенията в страните си. Процесите и нагласите в тези и други общества на континента същевременно трябва да действат отрезвяващо и на Запада, и на Русия, и на другите "големи" играчи на континента - особено ако имат предвид истинската движеща сила зад превратите в Африка, която вече променя света.

Повече за тази движеща сила четете в събота в "Дневник".

Заглавие: **ISW: Намесата на Кремъл - в Украйна, Сърбия, Армения**

Дата: 27.12.2023 06:16

Медия: [News.bg](https://www.news.bg)

Вероятното превземане на Маринка (Донецка област) от Русия е ограничена руска тактическа победа и не показва никакъв оперативен значим напредък. Освен, ако руските сили не са подобрили драстично способността си да извършват бързо механизирано движение напред, което не показват признаци да са направили.

Руският министър на отбраната Сергей Шойгу се среща с руския президент Владимир Путин на 25 декември и заяви, че руските сили напълно са превзели Маринка (непосредствено западно от град Донецк). Украинският главнокомандващ генерал Валерий Залужни призна, че украинските сили са се изтеглили частично от Маринка, но все още действат в северните покрайнини.

Материали, публикувани на 25 декември, показват, че руските сили са напреднали в северните части на Маринка. ISW счита, че вероятно контролират по-голямата част, ако не и цялата Маринка. Все още не е видял доказателства към 26 декември. Путин твърди, че победата ще позволи на руските сили да изтласкат украинските бойни части от окупираха град Донецк.

Това пише Институтът за изследване на войната (ISW) за състоянието на фронта в Украйна.

Много руски блогъри признаха превземането на Маринка като тактическа победа и твърдят, че това ще позволи на руските сили да проведат настъпателни операции към селища до 15 км западно от Маринка през следващите седмици и месеци.

Руските сили се опитват да превземат Маринка от 2014 г. до началото на октомври 2023 г.

Както руски, така и украински официални лица признаха, че боевете напълно са унищожили Маринка, малко селище с население от около 9 000 души преди началото на войната.

Руските сили наскоро показаха липсата на тези способности в неуспешни механизирани атаки за превземане на Авдеевка, Донецка област, които доведоха до още загуби на бронирана техника. Това накара руското командване да премине към наземни атаки с тежка пехота.

Бързата маневрена война също изисква боеспособни механизирани части, а руските части до голяма степен са от слабо обучени и по-малко ефективни части на Донецката народна република (ДНР).

Локализираните настъпателни операции обаче все още оказват натиск на много места по фронта в Източна Украйна и могат да доведат до постепенен тактически напредък на Русия. Залужни заяви, че задържането на територия е важно, но че украинските сили дават приоритет на запазването на личния състав.

Залужни вярва, че руските сили могат да повторят това, което се случи в Бахмут през следващите два до три месеца и ще принудят украинските да се оттеглят.

Руските сили превзеха Бахмут през май 2023 г. след месеци на постепенни тактически успехи по време на градската настъпателна операция на групата "Вагнер". Което обаче след това доведе до огромни руски загуби, включително ефективното унищожаване на ЧВК след неуспешния въоръжен бунт.

Руските сили провеждат подобни изтощителни наземни атаки в локализираните настъпателни операции в цяла Източна Украйна, макар и не в мащаба, който "Вагнер" направи по време на битката за Бахмут.

На 26 декември Украинските сили извършиха успешен ракетен удар, който унищожи кораб на руския Черноморски флот (ЧФ) и повреди пристанищната инфраструктура в окупираната Феодосия, Крим. Украински военни служители съобщиха, че самолет на украинските военновъздушни сили е нанесъл удар по десантния кораб "Новочеркасск".

Снимки показват, че по-голямата част от него е изгоряла и потънала. Руското министерство на отбраната (МО) твърди, че е "претърпял щети, докато е отблъсквал украинския удар".

Говорителят на украинските военновъздушни сили полковник Юрий Игнат заяви на 26 декември, че украинският удар вероятно също е засегнал и други близки руски кораби.

Игнат отбеляза, че единствените ракети, които притежават украинските сили и които са способни да нанасят удари на далечни разстояния, са ракетите SCALP и Storm Shadow, т.е. тези видове ракети са били използвани при удара.

Игнат също така заяви, че руските сили продължават да използват различни системи за противовъздушна отбрана с малък, среден и голям обсег и че украинските пилоти използват специфични тактически техники, за да гарантират, че максимален брой удари достигат целта си.

Министърът на отбраната на Обединеното кралство Грант Шапс заяви, че украинските сили са унищожили 20% от руския черноморски флот през последните четири месеца.

ISW продължава да счита, че украинските удари са принудили руската армия да премести флота трайно в източната част на Черно море.

На 26 декември руските сили удариха гара в град Херсон, където цивилни чакаха евакуация. Украинският президент Володимир Зеленски и украинският министър на вътрешните работи Игор Клименко потвърдиха за атаката. Украинските медии публикуваха кадри, показващи разрушенията след удара и съобщиха, че обстрелът е

убил най-малко един и ранил четирима.

Руските сили нанесоха въздушни удари срещу Украйна в нощите на 24 срещу 25 декември и 25 срещу 26 декември. Украински военни източници съобщиха, че през нощта на 24 срещу 25 декември руските сили са изстреляли 31 дрона Шахед-131/136 срещу Украйна от нос Чауда и Балаклава, окупирания Крим, ракета Х-59 от посоката на Запорожка област и Х-31П противоракетна ракета от посока Черно море.

Украинските сили унищожиха 28 от "Шахедите" и двете ракети.

Украинското правителство продължава мобилизацията в дългосрочен план. То внесе предложенията си за промените във военната служба на Украйна на 25 декември. Те включват намаляване на наборната възраст за мобилизация от 27 на 25 години, освобождаване на военнослужещи след служба от 36 години месеца, при условие че няма украинска криза с работната сила или голяма ескалация на бойното поле, и позволява на военнослужещите на фронта да се сменят на всеки шест месеца.

Украинският главнокомандващ генерал Валерий Залужни отбеляза на 26 декември, като заяви, че войната се развива според собствените си закони и че ситуацията по фронта зависи от действията на руската армия. Украйна не може да предвиди как ще изглежда войната след пет-шест месеца.

Държавите-членки на Евразийския икономически съюз (ЕАИС) и Общността на независимите държави (ОНД) се срещнаха по време на поредица от срещи в Санкт Петербург на 25 и 26 декември. ЕАИС подписа пълномощабно търговско споразумение с Иран на 25 декември, заменяйки временно споразумение, одобрено през 2019 г.

Арменският президент Никол Пашинян присъства особено на срещата, след като през последните няколко месеца се въздържа да присъства на еквивалентни събития на Организацията на договора за колективна сигурност (ОДКС) на фона на влошаващите се руско-арменски отношения. Говорителят на Кремъл Дмитрий Песков заяви, че Пашинян и руският президент Владимир Путин ще имат възможност да говорят по време на срещите. По-късно бяха заснети да разговарят.

Руските власти се възползваха от продължаващите протести в Сърбия срещу сръбския президент Александър Вучич, за да обвинят западните страни за причиняването на нестабилност в Сърбия, която Русия възприема като дългосрочен европейски съюзник. Говорителят на Кремъл Дмитрий Песков заяви, че неуточнени "трети страни", включително от т.нар. западна коалиция, която подкрепя Украйна, се опитват да провокират безредици в Сърбия.

Руски източници, включително руският посланик в Сърбия Александър Бокан-Харченко, обвиниха Запада в опит да свалят правителството на Сърбия и преследване на "сценарий на Майдан", като в Украйна през 2014 г., която доведе до отстраняването на прокремълския президент Виктор Янукович и която последователно характеризират като западна хибридна война срещу Русия.

Руското информационно пространство вероятно ще продължи да използва протестите в Сърбия, за да вбие клин между Сърбия и Запада.

Известен руски блогър, свързан с Кремъл, твърди, че Финландия се превръща във втора Украйна, предполагайки, че Русия поддържа бъдещи идеологически и териториални цели, които далеч надхвърлят войната. Блогърът заяви на 26 декември, че САЩ вече имат достъп до общо 35 военни бази във Финландия, Швеция и Дания, включително финландска база, която е на 137 км от руската граница.

Въпреки скорошното присъединяване на Финландия към НАТО, ISW не счита, че Русия има настоящия военен капацитет или намерение да заплаши който и да е член на Алианса в този момент. Но вижда поводи за безпокойство относно дългосрочните цели на Русия.

Заглавие: **Президентът на КНСБ: 40% от българите получават средни заплати под или 1000 лева**

Дата: 28.12.2023 10:28

Медия: [Financialtribune.bg](https://www.financialtribune.bg)

"Инфлацията беше покрита с ръста на средната работна заплата, по данни на НСИ. Тя обаче продължава да расте. Освен това личната инфлация е различна, тя зависи от това какво купува от магазина. 40% от българите получават средни заплати под или 1000 лева. С тези възнаграждения не можем да задържим тези, които работят у нас". Това каза в ефира на Нова Нюз президентът на КНСБ Пламен Димитров.

"Ще има протести, ако хората продължават да не могат да свържат двата края. Устойчивото финансиране е много важно. Бюджет 2024 като цяло не е лош", коментира още Димитров.

По думите му около 350 млн. лева все още липсват в бюджета, а 300 са неразпределени за системи с изостанали

заплати. "В земеделието нямаме никакви увеличения на заплатите, градският транспорт наскоро получи някакви средства. Там остава напрежението. В здравеопазването също няма ръст. В този сектор през януари също ще има напрежение със сигурност. Проектната готовност по капиталовата програма е доста ниска. Държавните структури има голям риск да не я изпълнят. Хубаво е, че има буфери в разходната част", смята Димитров.

Заглавие: **Украйна може да забави изплащането на пенсии и заплати, ако западната помощ не бъде одобрена**

Дата: 28.12.2023 09:45

Медия: **Накратко**

Правителството на Украйна е изправено пред перспективата да забави изплащането на пенсиите и заплатите на държавните служители, ако ключовата западна финансова помощ не бъде одобрена скоро, каза вицепремиерът Юлия Свириденко пред в. "Файненшъл таймс", цитиран от Ройтерс и БТА.

След началото на руското нашествие през февруари 2022 г. Киев насочва всичките си приходи към отбраната и разчита на чужда подкрепа, за да покрие всичко – от пенсии до социални плащания.

Ключови финансови пакети, включително 50 милиарда евро (55,54 милиарда долара) от Европейския съюз, са блокирани в Брюксел и Вашингтон. "Подкрепата на партньорите е изключително важна", каза Свириденко пред вестника. "И тя ни трябва спешно".

Вицепремиерката поясни, че забавянето на плащанията може да засегне 500 000 държавни служители, 1,4 милиона учители и 10 милиона пенсионери.

Властите в Киев се надяват на незабавно инжектиране от чужбина на 18,5 милиарда евро и повече от 8 милиарда долара, за да се помогнете за следващото покриване на годишния бюджетен дефицит от 43 милиарда долара.

Свириденко каза за "Файненшъл таймс", че се надява финансирането от ЕС да бъде одобрено през февруари и получено през март 2024 г.

Заглавие: **На Украйна ще ѝ се наложи да забави заплати и пенсии, ако не получи чужда помощ**

Дата: 28.12.2023 09:18

Медия: **Днес+**

Правителството на Украйна е изправено пред перспективата да забави изплащането на пенсиите и заплатите на държавните служители, ако ключовата западна финансова помощ не бъде одобрена скоро, каза вицепремиерът Юлия Свириденко пред в. "Файненшъл таймс", цитиран днес от Ройтерс, предаде БТА.

След началото на руското нашествие през февруари 2022 г. Киев насочва всичките си приходи към отбраната и разчита на чужда подкрепа, за да покрие всичко – от пенсии до социални плащания.

Ключови финансови пакети, включително 50 милиарда евро (55,54 милиарда долара) от Европейския съюз, са блокирани в Брюксел и Вашингтон. "Подкрепата на партньорите е изключително важна", каза Свириденко пред вестника. "И тя ни трябва спешно".

Вицепремиерката поясни, че забавянето на плащанията може да засегне 500 000 държавни служители, 1,4 милиона учители и 10 милиона пенсионери.

Властите в Киев се надяват на незабавно инжектиране от чужбина на 18,5 милиарда евро и повече от 8 милиарда долара, за да се помогнете за следващото покриване на годишния бюджетен дефицит от 43 милиарда долара.

Свириденко каза за "Файненшъл таймс", че се надява финансирането от ЕС да бъде одобрено през февруари и получено през март 2024 г.

Заглавие: **Как ЕС ще заобиколи проблема Орбан**

Лидерите на ЕС подготвят среща на върха в края на януари в нов опит да предоставят финансовата помощ на Украйна

Унгарският премиер Виктор Орбан се превърна в център на вниманието на последната среща на лидерите на ЕС за годината. Той беше убеден от германския канцлер Олаф Шолц да напусне тактично стаята и да си вземе кафе, докато останалите гласуват за започване на преговори с Украйна за асоцииране към ЕС. Орбан отстъпи, след като в продължение на седмици даваше ясни сигнали, че ще се съпротивлява на всяко решение за началото на преговорите, цитирайки неизпълнени изисквания от Киев.

Няколко часа по-късно обаче Орбан развали момента на празнуване в Киев - и зарадва Кремъл - като наложи вето върху четиригодишния пакет финансова помощ от 50 млрд. евро за Украйна.

- Много лица на орбанизма

За лидерите на страните членки вече е ясно, че не могат да продължат да работят неефективно, поставени пред постоянните заплахи и извиване на ръце от Унгария. Отказът на Виктор Орбан да търси компромис по основен въпрос като сигурността на ЕС разтревожи дори онези, които принципно го подкрепят.

За Орбан отстъпки срещу пари е познатата стратегия През по-голямата част от своите 13 години на власт Орбан използва напрегнатите си отношения с Брюксел, за да печели гласоподаватели и да извлече финансови отстъпки от ЕС. Сегашното му противоречие с комисията е спирането от страна на Брюксел на финансиране от 20 млрд. евро поради опасения, свързани с върховенството на закона и основните права в Унгария.

"Всички виждаме какво е необходимо, за да го задействаме, и това са пари", каза високопоставен дипломат от ЕС пред Financial Times. И добавя: "Той винаги е транзакционен, никога идеологичен. И не трябва да подценяваме, че той обича да е в центъра на вниманието."

Дългогодишен евроскептик и самозван "нелиберален демократ", Орбан прилагаше същата стратегия и на няколко предишни срещи на върха, обещавайки да блокира бюджета на ЕС от 1.8 трлн. евро и фонда за възстановяване от пандемията през 2020 г. или пакет от помощ от 18 млрд. евро за Украйна преди година.

Ден преди лидерите на ЕС да се съберат в Брюксел в средата на декември, комисията се съгласи да освободи 10 млрд. евро от замразените средства на Унгария с аргумента, че е приела реформи, укрепващи съдебната независимост. Служители на ЕС казаха, че отстъпката е основана на заслуги, но моментът е бил полезен.

Орбан и съюзниците му многократно заявяваха, че неговото противопоставяне на помощта на Украйна не е свързано с финансирането на Унгария от ЕС. Но когато срещата на върха наближи своя край, той най-накрая назова цената си: изплащане на оставащите 20 млрд. евро.

В бъдеще Орбан ще бъде заобиколен по един или друг начин Унгарският лидер посочи още, че все още има 75 възможности да блокира процеса на присъединяване на Украйна, тъй като всеки етап изисква единодушното одобрение на членовете на ЕС. Допълнително усложнявайки нещата, Унгария поема шестмесечното ротационно председателство на блока през юли, друг потенциален източник на влияние. Финансирането за Украйна може да бъде прокарано и чрез двустранни споразумения.

Всяко по-нататъшно отпускане на средства за Будапеща обаче вероятно ще срещне твърда съпротива. Евродепутатите обсъдиха плащането от 10 млрд. евро. "Това е изнудване. Нищо по-малко", каза Даниел Фройнд, германски зелен евродепутат, през X.

Украинското външно министерство публикува изявление, в което приветства откриването на преговорите за членство и добави, че правителството е оптимистично настроено по отношение на коментарите на официални лица относно пакета от помощи от 50 млрд. евро. Това е ясен сигнал, че финансовата подкрепа на Украйна от Европейския съюз ще продължи", се казва в изявлението.

- Войната | Г-7 търси начини как да конфискува руски активи в полза на Украйна

Лидерите на ЕС обещават, че Украйна все пак ще получи своя пакет от помощ от 50 млрд. евро, за да подпомогне своята разрушена от войната икономика и да устоява на руската инвазия - със или без подкрепата на унгарския премиер Виктор Орбан.

Председателят на Комисията Урсула фон дер Лайен каза след срещата на върха, че официалните лица ще използват следващите седмици, за да подготвят алтернативно решение, ако Унгария откаже да отстъпи.

"Възможно е 26-те страни членки да предоставят парите на двустранна основа", каза ирландският премиер Лео Варадкар пред репортери след Европейския съвет в белгийската столица. "Малко време и пространство през коледния период може да помогне", добави той.

Някои длъжностни лица обмислят повторно активиране на така наречената процедура за наказания по член 7 за нарушения на върховенството на закона, което може да доведе до спиране на правото на глас. То може да бъде блокирано от друга държава членка, но смяна на правителството в Полша означава, че Унгария вече няма гарантиран защитник. Все пак много държави са нервни да използват това, което по същество е най-голямото оръжие на ЕС срещу държава от съюза.

Ако това се провали, другите 26 членки на ЕС биха могли да сключат сделка сами, въпреки че това ще отнеме време и ще предложи само краткосрочно решение.

"Може би Унгария може да създаде повече проблеми", каза трети високопоставен служител на ЕС, присъстващ на срещата. "Може би Унгария може да ни принуди да използваме няколко различни инструмента. Но в крайна сметка Унгария не може да ни спре да предоставяме пари на Украйна."

Задънената улица е в полза само на Москва, където руският външен министър Сергей Лавров предположи, че несигурността в ЕС и Вашингтон е от полза за Кремъл.

Предстои лидерите на ЕС да се съберат отново в края на януари или началото на февруари. Германският канцлер Олаф Шолц изрази оптимизъм, че сделка за модернизирания бюджет на ЕС и финансова помощ за Украйна може да бъде договорена на извънредната среща на върха на лидерите на ЕС следващия месец. Той също така каза, че ЕС има "други начини да помогне на Украйна", ако Унгария продължи да се противопоставя. "Всъщност съм доста уверен, че наистина ще постигнем споразумение през януари, каза Шолц. Не искам никога да си прави илюзии. Ще има решение, което осигурява необходимите средства за Украйна."